

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká nad Ipľom na roky 2024 - 2030

Veľká nad Ipľom, 2023

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Zámer spracovania PHRSR Obce Veľká nad Ipľom

Tabuľka č. 1

Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Veľká nad Ipľom na roky 2024 – 2030
Forma spracovania	Externými odborníkmi a zástupcami samosprávy, v zmysle zákona 309/2014 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a platnej Metodiky na vypracovanie PHSR
Riadenie procesu spracovania	• Projekt spracuje pracovná skupina zložená z externých odborníkov a volených zástupcov Obce Veľká nad Ipľom • Občania budú informovaní prostredníctvom úradnej tabule • Podnikateľské subjekty a neziskové organizácie budú oslovené ohľadne spolupráce
Obdobie spracovania	2023 – 2024
Financovanie spracovania	Vlastné zdroje Obce Veľká nad Ipľom

Časový harmonogram spracovania dokumentu

Tabuľka č. 1

Mesiac v roku 2023	X	XI	XII
Úvod			
Analytická časť			
Stratégia obce Veľká nad Ipľom			
Programová časť			
Realizačná časť			
Finančná časť			
Podporné kapitoly			

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHRSR

Tabuľka č. 3

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Úradná tabuľa			
Miestny rozhlas			
Listy/pošta			
Elektronická pošta			
Tlačená verzia PHRSR			
Elektronická verzia PHRSR			
Verejné zasadnutie pracovnej skupiny			
Využitie nezávislého facilitátora			

Zoznam členov pracovných skupín

Tabuľka č. 4

Funkcia v strategickom plánovaní	Funkcia v pracovnom zaradení	Meno a priezvisko
Koordinátor	Starosta obce	Ing. Gabriel Rác
Člen pracovnej skupiny	Zástupca starostu/Poslanec	Mgr. Erika Šinková
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Ing. Zita Budáčová
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Molnárová Viktória
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Mikuláš Nagy
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Mgr. Eva Petiová
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	MVDr. Štefan Šimon
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Mgr. Erika Šinková
Člen pracovnej skupiny	Poslanec	Mgr. Róbert Šuba
Metodik	Strategické plánovanie, analýzy, facilitácia	Ing. Milan Haluška, Bc. Ľubica Póšová

OBSAH

1. ÚVOD – Základné východiská procesu tvorby a obsahu	6
2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ.....	8
2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	8
2.2. Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala.....	9
2.3. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov.....	10
2.4. Analýza východiskovej situácie.....	11
2.4.1 História.....	11
2.4.2 Zemepisná charakteristika a prírodné zdroje.....	12
2.4.2.1 Geografické členenie a príroda.....	12
2.4.3 Výmera obce a využitie pôdy	14
2.4.4 Demografický vývoj	15
2.4.4.1 Stav a vývoj počtu obyvateľstva	15
2.4.4.2 Veková štruktúra obyvateľstva	17
2.4.4.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva.....	18
2.4.4.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva	19
2.4.4.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	21
2.4.5 Trh práce	21
2.4.5.1 Nezamestnanosť.....	21
2.4.6 Ekonomický rozvoj (ekonomika).....	23
2.4.6.1 Majetok a rozpočet obce.....	23
2.4.6.2 Malé a stredné podnikanie, SHR.....	23
2.4.6.3 Cestovný ruch.....	23
2.4.7 Sociálna infraštruktúra	25
2.4.7.1 Inštitúcie a organizácie.....	25
2.4.7.2 Školstvo.....	26
2.4.7.3 Sociálna a zdravotná starostlivosť	27
2.4.7.4 Služby.....	27
2.4.7.5 Kultúra a šport.....	28
2.4.7.6 Bývanie	28
2.4.7.7 Ochrana a bezpečnosť	29
2.4.8 Technická infraštruktúra	29
2.4.8.1 Doprava	29
2.4.8.2 Voda, kanalizácia a plyn.....	30
2.4.8.3 Elektrická energia, osvetlenie a rozhlas.....	30
2.4.8.4 Informačná spoločnosť a telekomunikácie	30

2.4.9 Environmentálna infraštruktúra	30
2.4.9.1 Nakladanie s odpadmi.....	30
2.4.9.2 Kvalita ovzdušia a hluk.....	31
2.4.9.3 Zeleň a verejné priestranstvá.....	31
2.4.10 Manažment a správa obce	31
2.5. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia.....	32
2.6. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie.....	32
2.7. Výstupy benchmarkinguv kontexte širšieho územia	33
2.8. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja.....	34
2.9. Strom výziev a problémov	34
3. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA	35
3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ.....	35
3.2. Štruktúra priorít a ich väzby.....	35
3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov.....	35
3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority.....	35
3.3.2 Detailný popis strategických a špecifických (operatívnych) cieľov a zapojenia partnerov pre implementáciu PHRSR.....	36
3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie	48
3.5. Partneri pre implementáciu PHRSR	48
4. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN	48
4.1. Nástroje na implementáciu stratégie.....	48
4.2. Systém monitorovania a hodnotenia naplňania PHRSR.....	51
5. PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV	52
6. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA.....	55
7. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE	56
8. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR	57
8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia.....	57
8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty.....	57
8.3. Záverečná správa	58
9. VYUŽITÉ LITERÁRNE ZDROJE A INÉ ZDROJE	58
10. PRÍLOHY	58

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Program rozvoja obce na roky 2024 - 2030		
Obec Veľká nad Ipľom		
Schválený: uznesením Obecného zastupiteľstva Obce Veľká nad Ipľom č. , dňa		
Plánovacie obdobie	2021 – 2027	
Schvaľovací orgán / orgány	Obecné zastupiteľstvo	
Identifikácia územnej/-ných samospráv/-y, pre ktorý/-é sa dokument spracováva	Obec Veľká nad Ipľom	
Dátum schvaľovania		
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	V zmysle tabuľky č. 4	
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Milan Haluška, smartim.projekty@gmail.com	
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Gabriel Rácz, starosta@velkanadipлом.sk	
Členovia tímov logistickej podpory	Bc. Ľubica Póšová Ing. Dana Rodriguez Gel'hošová	
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie (obcí, miest, VÚC)	www.velkanadipлом.sk <i>Neskôr skopírovať presný link</i>	
1. ÚVOD - Základné východiská procesu tvorby a obsahu		
1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev)		
1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017	
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR	Obecné zastupiteľstvo obce Veľká nad Ipľom	
1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť	Občania obce Veľká nad Ipľom
	Hlavní aktéri rozvoja	Obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, správcovia sietí, vodných plôch a vodných tokov, vlastníci nehnuteľností, neziskové organizácie
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	občania, neziskové organizácie
1.1.4 Inštitucionalizované partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHRSR	• ZMOS – člen • ZMON- člen • Oblastná organizácia cestovného ruchu Turistický Novohrad a Podpoľanie - člen	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

1.2.Obsahové východiská	
1.2.1.Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR	Potreba tvorby PHRSR je daná Zákonom 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, ktorý ukladá obciam povinnosť vypracovávať a aktualizovať PHRSR podľa potreby. PHRSR Veľkej nad Ipľom je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie obce vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov. Formuluje predstavu o budúcnosti našej obce a je strategická pre naplnenie krátkodobých ako aj dlhodobých cieľov. Vypracovanie PHRSR je takisto jednou z podmienok pre využitie finančných národných zdrojov ako i zdrojov EÚ.
1.2.2.Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR	Kataster obce Veľká nad Ipľom, Okres Lučenec, Banskobystrický kraj
1.2.3.Relevantné vstupy z nadradených programových strategických dokumentov	Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, Plán obnovy a odolnosti, Partnerská dohoda SR 2021 - 2027, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike, Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025, Vodný plán Slovenska, Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027, H2ODNOTA JE VODA Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody a ďalšie sektorové strategické dokumenty.
1.2.4.Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	Fáza 1.– Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác – 10/2023 Fáza 2. – Prípravné práce, dotazníkový prieskum, stanovenie predbežnej vízie 11-12/2023 Fáza 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR – 11/2023 Fáza 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR - 12/2023 Fáza 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov – 12/2023 Fáza 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR – 12/2023 Fáza 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR – 01/2024

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ	
2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií	
Cieľ 1	
Budovanie a rekonštrukcia technickej infraštruktúry	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené/čiastočne splnené – možno uviesť aj rok realizácie)
Výstavba nájomných bytových jednotiek	Splnené (2018)
Rekonštrukcia domu smútku	Splnené (2016)
Rekonštrukcia miestneho cintorína - oplatenie, osvetlenie, prístupové chodníky	Splnené (2016)
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	Nesplnené
Vybudovanie komunitného centra	Nesplnené
Rekonštrukcia, modernizácia zdravotného strediska	Splnené
Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	Nesplnené
Rekonštrukcia obecných priestorov pre zriadenie kultúrneho domu	Splnené
Rekonštrukcia futbalového ihriska	Splnené
Vybudovanie multifunkčného ihriska	Splnené
Rekonštrukcia, modernizácia základnej školy	Splnené
Rekonštrukcia, modernizácia materskej školy	Splnené
Rekonštrukcia a modernizácia školskej kuchyne	Splnené
Vybudovanie školského ihriska	Splnené
Rekonštrukcia a údržba školského dvora	Splnené
Dobudovanie verejného vodovodu	Splnené
Vybudovanie verejnej kanalizácie	Nesplnené
Vybudovanie verejnej ČOV	Nesplnené
Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia - LED svietidlá	Splnené čiastočne
Rekonštrukcia, rozšírenie a modernizácia obecného rozhlasu - bezdrôtový systém	Splnené
Revitalizácia centra obce	Splnené
Rekonštrukcia, modernizácia budovy obecného úradu	Nesplnené
Rekonštrukcie miestnych komunikácií	Nesplnené
Výstavba a budovanie chodníkov	Splnené čiastočne
Modernizácia a rozšírenie detských ihrísk	Nesplnené
Rozšírenie kamerového systém	Splnené

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Cieľ 2	
Rozvoj ľudských zdrojov	
Aktivita	Stav (splnené / nesplnené)
Realizácia vzdelávacích a motivačných programov	Nesplnené
Realizácia projektov zamestnanosti	Splnené čiastočne
Realizácia kultúrno-spoločenských podujatí	Splnené
Realizácia športových podujatí	Splnené
Podpora folklóru	Splnené
Podpora tradícií	Splnené
Podpora a rozvoj partnerstiev obcí doma aj v zahraničí	Splnené
Cieľ 3	
Sociálno-ekonomický rozvoj obce	
Zavedenie systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba	Nesplnené
Realizácia projektu terénnej sociálnej práce	Splnené
Tvorba prostredia pre podnikanie a investorov	Nesplnené
Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi	Nesplnené
Cieľ 4	
Ochrana a tvorba životného prostredia	
Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu	Splnené
Vybudovanie skládky biologicky rozložiteľného odpadu – kompostovisko	Nesplnené
Zakúpenie zberného vozidla	Nesplnené
Vybudovanie oddychových zón	Splnené
Výsadba a ochrana zelene	Splnené čiastočne
Regulácia potokov, riek	Splnené
Cieľ 5	
Podpora propagácie a informovanosti v obci	
Skvalitnenie poskytovania informácií na verejných tabuliach	Splnené
Tvorba a vydanie propagačných materiálov pre obyvateľov	Splnené
Tvorba a aktualizácia web stránky	Splnené

2.2.Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Na základe zozbieraných informácií bola vypracovaná trajektória vývoja za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant:

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

- zhoršenie životného prostredia,
- zvýšenie produkcie zmesových komunálnych odpadov,
- zhoršenie stavu miestnych komunikácií a chodníkov,
- zvýšenie nehodovosti v dôsledku nevybudovaných chodníkov, resp. chodníkov v zlom technickom stave,
- zhoršenie stavu obecných budov,
- zanedbané verejné priestranstvo a nízka atraktivita obce,
- zhoršená verejná bezpečnosť v obci,
- zhoršenie kvality života obyvateľov,
- stagnácia celkového počtu obyvateľov ako následok zhoršenia životných podmienok v obci,
- starnutie obyvateľstva a zvyšovanie miery ekonomického zaťaženia produktívnej zložky populácie
- vyostrenie problémov marginalizovaných rómskych komunit (chudoba, segregácia, kriminalita, záškoláctvo a pod.).

Problémom malých obcí sú financie a úbytok obyvateľov. Mladých skutočne ubúda, sťahujú sa za školou a prácou do väčších miest. S veľkou pravdepodobnosťou bez strategického plánu a bez naplnenia krátkodobých, strednodobých, či dlhodobých cieľov, by čakal obec Veľká nad Ipľom negatívny demografický vývoj a s tým spojený znížený príjem do rozpočtu. Strategické rozhodnutia by boli chaotické a využívanie verejných zdrojov neefektívne. Obyvateľstvo by bolo nespokojné a predovšetkým ekonomicky aktívne obyvateľstvo by odchádzalo za lepšími podmienkami na život. Rozvoj obce by stagnoval. Narastali by problémy s početnou marginalizovanou rómskou komunitou a prehlbovali by sa problémy ako záškoláctvo, chudoba, segregácia, kriminalita, výtržníctvo. Zvyšovala by sa nezamestnanosť, problémy so zabezpečením starostlivosti o obyvateľov v poproduktívnom veku a neschopnosť plniť niektoré úlohy samosprávy. Zanedbané verejné priestranstvá, nízka dostupnosť služieb, či slabé podnikateľské zázemie nepresvedčia obyvateľov, aby v obci zostali. Nasledovali by problémy, ktoré by boli oveľa ťažšie riešiteľné.

Riešením sa javí spájanie sa do menších skupín obcí, v rámci ktorých je predpoklad efektívnejšieho využívania aj verejných financií. Výhodou obce Veľká nad Ipľom by mohlo byť členstvo v mikroregionálnom združení obcí Mikroregión pri Veľkých jazerách, ktoré je však v neaktívne.

2.3. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Poloha obce je výhodná vzhľadom k tomu, že sa nachádza v peknej lokalite, s vybudovanou infraštruktúrou v blízkosti okresného mesta Lučenec. Je možné ju považovať za obec s veľkým potenciálom rozvoja, a to najmä v oblasti cestovného ruchu, čomu vďaka viacerým kultúrnym a prírodným zaujímavostiam nachádzajúcim sa v katastri obce. Veľkou výhodou obce je dobrá poloha v blízkosti hlavnej dopravnej trasy. Aj tento fakt láka obyvateľov prichádzať a ostať žiť v našej obci.

Základným problémom sú obmedzené finančné zdroje, problematická rómska komunita, chýbajúca technická infraštruktúra. Je nevyhnutné finančné a prírodné zdroje obce využívať čo najefektívnejšie a s ohľadom na ich udržateľnosť.

2.4. Analýza východiskovej situácie

2.4.1 HISTÓRIA

Prvá písomná zmienka o osídlení pochádza z roku 1327, ako o panstve. Obec v rokoch 1332-1337 odvádzala pápežské dane, čo potvrdzuje existenciu farnosti. Neskôr v r. 1383-1393 opisujú ako samostatnú obec. Presný dátum založenia obce nie je známy. Dedina bola od 14. storočia až do doby, kým ju nezničili Turci, prekvitajúcou územnosprávnou obcou a patrila medzi najvýznamnejšie novohradské sídla, istý čas vlastnila aj mestské výsady. Z tej doby sa zachoval názov jedného pozemku v katastri obce – „Mestské lúky“. V 16. storočí pripadla obec panstvu Šomoška. V r. 1548 patrila do majetku rodu Lossonczyovcov.

V listinách sa nachádza v majetku viacerých zemepánov: v r. 1562-63 Turka Mussia Celebi, v r. 1598 gróf Forgách Zsigmund do roku 1848. Ešte na začiatku 20. storočia vlastnila väčšinu rozlohy grófka Wenckheim Ilona (rod. Forgách) a grófka Forgách Sarolta (rod. baronka Révay Sarolta), vdova po grófovi Forgáchov József.

Katolícky kostol Všetkých svätých z roku 1762 bol postavený v barokovom štýle. V roku 1896 bol zrekonštruovaný. Nad oltárom sa nachádza obraz z roku 1888 zobrazujúci všetkých svätých, ktorí sú patrónmi obce, je dielom Lajosa Kubányiho. Kostol bol zvonku opravený, zrekonštruovaný a vymalovaný v roku 1997. Vo vnútri na kupole a klenbách sú hodnotné olejomaľby - obrazy 4 evanjelistov. Do evidencie kultúrnych pamiatok sú zaradené aj drevené lavice. Socha Panny Márie umiestnená pred kostolom vznikla v roku 1903.

Obec v dávnej minulosti sa rozprestierala v susedstve dnešného Ipolytarnóca (dnešné Maďarsko) na viničnej medzi s názvom Faluhelye. Počas tureckých ťažení zanikla. Zaujímavosťou je, že na začiatku 20. storočia pri hlbokej orbe bol v katastri obce vyoraný zvon, ktorý pravdepodobne od tureckého vpádu ležal pod zemou. Preniesli však na haličský zámok a odvtedy je jeho osud neznámy. Obec vyhorela v roku 1730. V roku 1831 počas epidémie cholery umrelo 150 obyvateľov, pri následnej cholerovej epidémii v r. 1855 v priebehu 3 týždňov 55 ľudí, v r. 1873 za 22 dní ďalších 95 ľudí.

K obci patriaca usadlosť Nagydállyómajor (inde Nagydállyó puszta) od r. 1327 tiež sa nachádzala v listinách. V r. 1548 patrila rodu Dállyayovcov (D. Zsigmund, D. György, D. László). Vedľa sa nachádzal usadlosť Kisdállyó, patriaca v r. 1548 Balassa Zsigmundovi. V súpise majetku v r. 1598 sa nachádza už len jeden názov a tá patrila zemepánovi Osgyány Lörincz. Na začiatku 20. storočia je aj zmienka o osade Veresi-puszta, Zsember puszta a v 2. polovici 20. st. Benedek puszta.

Dom, v ktorom v súčasnosti sídli obecný úrad, dal postaviť gróf Forgách pre správcu svojich lesov. Okrem iného v roku 1841 gróf vlastnil v obci jeden z najmodernejších cukrovarov. Na cintoríne vo Veľkej nad Ipľom sú pochovaní členovia rodiny grófa Forgácha Žigmunda, ktorí mali svoje sídlo na Haličskom zámku, ale užívali aj kúriu vo Veľkej nad Ipľom. Rytier Viliam Mertens, c. k. poľný maršal, narodený 21. júla 1811, zosnulý 3. októbra 1887 a jeho manželka grófka Františka Forgáchová, narodená 1829, zosnulá 1890. Zachované dokumenty z r. 1856 svedčia o pečati obce, kde sú umiestnené symboly: dva klasy zopnuté do tvaru opony, nad nimi je kytica nezábudiek a v strede lemeš. Tieto symboly nesú v sebe odkaz našich predkov: „Nezabudni obrábať zem, aby Ti prinášala úrodu“. Na cintoríne sa nachádza najstarší náhrobný kameň regiónu - skamenelina fosílného stromu starého cca 20 mil. rokov.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

V rokoch 1843 – 1903 žil a pôsobil v obci aj slovenský spisovateľ Anton Emanuel Timko. Od konca 2. svetovej vojny až do roku 1990 bola obec strediskovou obcou s miestnym zastupiteľstvom.

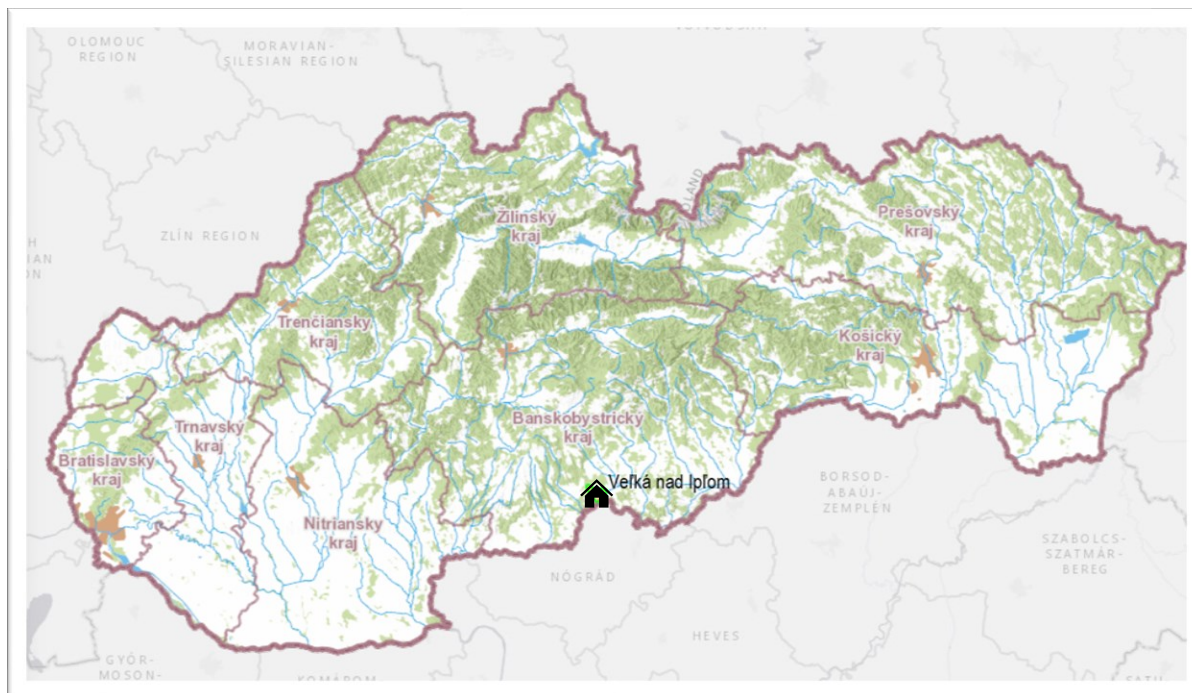
2.4.2 ZEMEPISNÁ CHARAKTERISTIKA A PRÍRODNÉ ZDROJE

2.4.2.1 Geomorfologické členenie (poloha) a príroda

Obec Veľká nad Ipľom leží na juhu stredného Slovenska na súradniciach 48°15'46"S 19°37'08"V. Obec je prihraničnou obcou s Maďarskou republikou, s ktorou ju spája hraničný prechod v Kalonde vzdialený od obce 10 km. Je súčasťou Novohradu, ktorého časť leží aj na území Maďarska. Správne patrí obec do okresu Lučenec a Banskobystrického samosprávneho kraja. Obcou prechádza cesta č. 585, ktorá spája blízke mestá Lučenec a Veľký Krtíš.

Obec so svojimi polohovými danosťami je predurčená na to, aby bola centrálnou obcou Mikroregiónu Velické jazerá, ktorého je súčasťou. Je strediskom aglomerácie osád Veľké a Malé Dálovce, Frenčok a Šára, ktoré sa nachádzajú v blízkosti. Existujúce osady sú málo obývané, bytový fond v nich je však zachovalý. Je aj prirodzeným spádovým sídlom aj pre obce Jelšovec a Trenč, predovšetkým z hľadiska využiteľnosti štruktúry občianskej vybavenosti obce.

Mapa č. 1 Poloha obce Veľká nad Ipľom v rámci Slovenska

<https://zbgis.skgeodesy.sk/>

Kataster obce má celkovú rozlohu 2 455 ha, situovanú prevažne na pahorkatine. Striedajú sa tu zatravnené údolia s lesnými porastami. Veľmi dôležitá je samotná existencia Poiplia, ako prírodného útvaru - z hľadiska ochrany prírody, ktorý zahŕňa rozmanité biologické štruktúry a vytvára potenciál turistických zaujímavostí. V regióne nachádzame geologické skvosty, v dôsledku melioračných úprav

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

zanikajúce nivné lúky, termálne vody a nížinné lesy. Časť katastra situovaná v povodí rieky Ipľ má nížinný charakter. V katastri sa nachádza **chránená krajinná oblasť Dálovský močiar** presahujúci na územie Maďarska. Výšková členitosť reliéfu nepresahuje 100 m a horizontálna menej ako 1,25 km na m². V katastri sa nachádzajú 3 oblasti NATURA 2000: Dálovský močiar, Horný tok Ipľa a Poiplie.

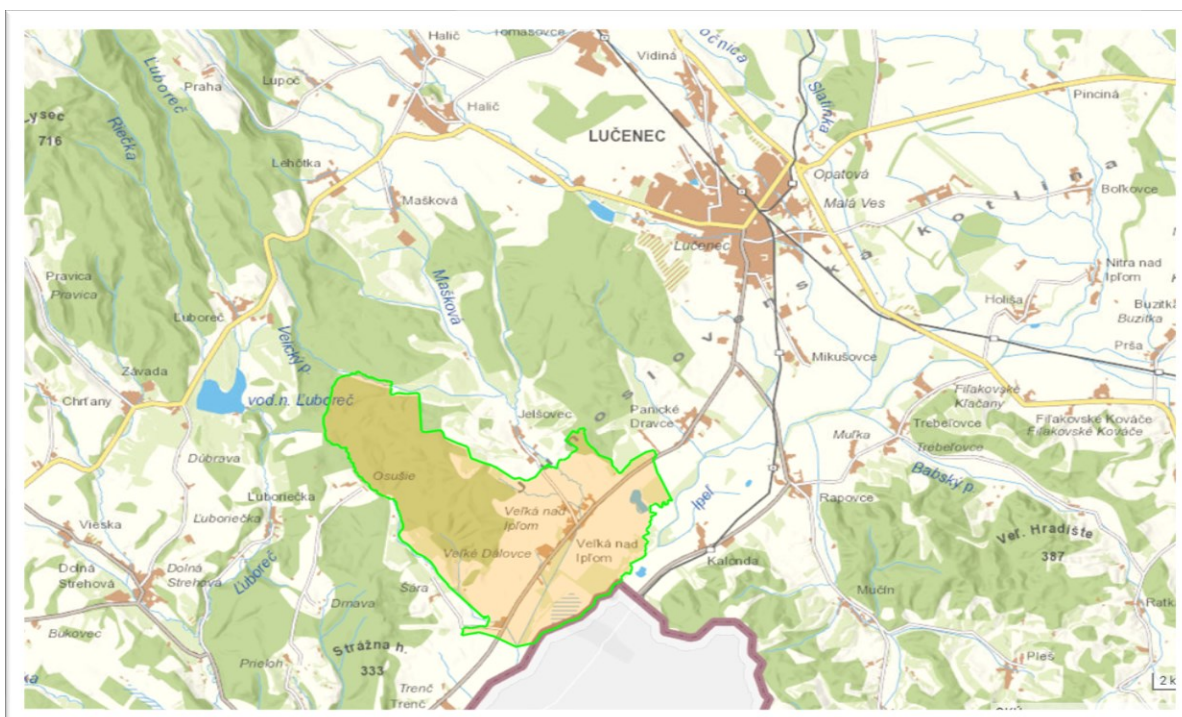
Tabuľka č. 5: NATURA 2000 Veľká nad Ipľom

Názov	Typ územia	Rok vyhlásenia
Dálovský močiar	UEV	2004
Horný tok Ipľa	UEV	2017
Poiplie	CHVU	2008

Zdroj: www.beiss.sk

Z geomorfologického hľadiska patrí obec do Ipľskej kotliny, ktorá je súčasťou teplej klimatickej oblasti, v južnej nižšej časti s miernou zimou, s možnosťou pestovania teplomilných plodín. Prevláda vietor severozápadného až západného smeru. Priemerné ročné zrážky dosahujú 580 mm.

Mapa č. 2: Poloha obce Veľká nad Ipľom v okrese Lučenec

<https://zbgis.skgeodesy.sk/>

2.4.3 VÝMERA OBCE A VYUŽITIE PÔDY

Celková výmera katastrálneho územia obce sa v sledovanom časovom úseku nezmenila. Menšie rozdiely sú vo využití pôdy. Celková výmera obce je 24 420 201 m². Z nej najväčšiu časť tvoria lesy (40,29%), čo pre Ipľskú kotlinu nie je typické. Druhú najväčšiu zložku tvorí orná pôda (36,11%). Najmenšiu časť povrchu obce tvoria ovocné sady (0,37 %).

Využitie pôdy sa od roku 2016 zmenilo mierne v prospech nepoľnohospodárskej pôdy. Poľnohospodárskej pôdy v roku 2022 je o 52 074m² menej ako v roku 2016. Vzrástla zastavaná a vodná plocha. Pokles zaznamenávame pri ornej pôde, vinici, trvalom trávnom poraste a ovocnom sade. Vlastníctvo a správa pôdy je v réžii Štátnych lesov Slovenskej republiky.

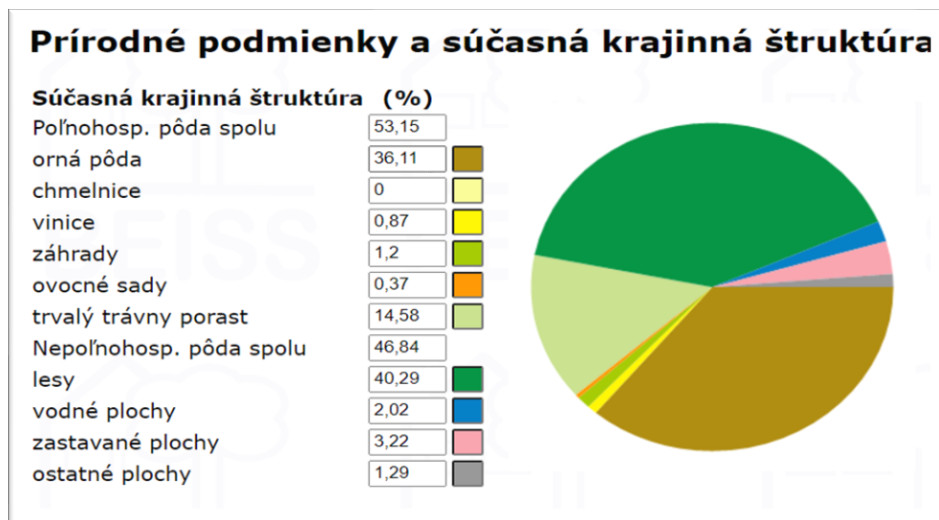
Tabuľka č. 6

	2016	2022
Poľnohospodárska pôda v m²	13 032 928	12 980 854
z toho: - orná pôda	8 868 758	8 818 513
- chmeľnica	0	0
- vinica	215 113	214 327
- záhrada	293 724	294 818
- ovocný sad	92 123	92 020
- trvalý trávny porast	3 563 210	3 561 176
Nepoľnohospodárska pôda v m²	11 387 273	11 439 347
z toho: - lesný pozemok	9 840 763	9 840 763
- vodná plocha	424 546	494 743
- zast. plocha a nádvorie	786 278	787 199
- ostatná plocha	335 686	316 642
Celková výmera	24 420 201	24 420 201

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Graf č. 1

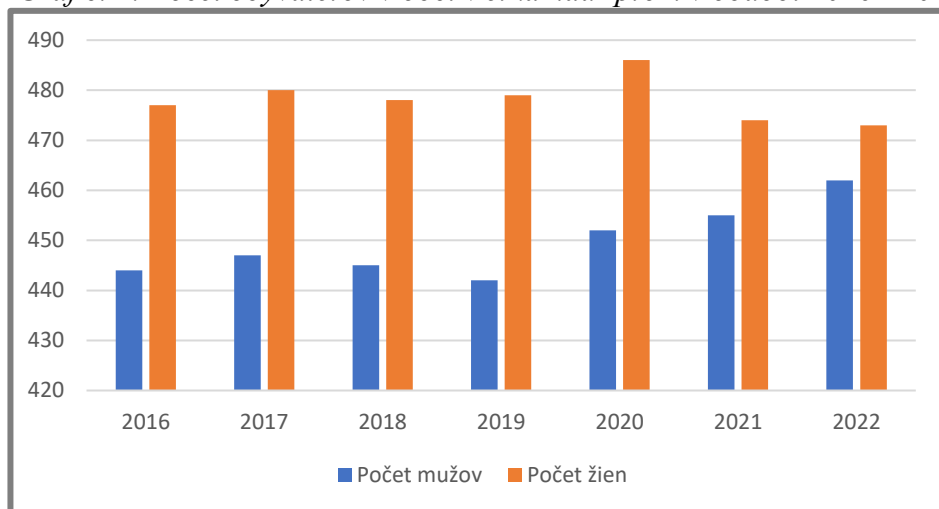
Zdroj: <http://www.beiss.sk/>, 2020

2.4.4 DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

2.4.4.1 Stav a vývoj počtu obyvateľstva

Demografický vývoj je jeden zo základných ukazovateľov rozvoja, pričom na Slovensku je demografický vývoj nepriaznivý. Počet obyvateľov dlhodobo klesá a populácia starne. Obec Veľká nad Ipľom patrí medzi malé obce z hľadiska rozlohy, ale aj z hľadiska počtu obyvateľov. Je to obec s vidieckeho charakteru, pričom obyvatelia žijú v niekoľkých miestnych častiach.

Graf č. 2: Počet obyvateľov v obci Veľká nad Ipľom v období 2016 - 2022

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Hustota obyvateľstva na km² bola v r. 2022 38,17. Pre porovnanie hustota obyvateľstva na slovenskom vidieku bola v rovnakom období 61,57 obyvateľov / km². Vývoj počtu obyvateľov v posledných siedmich rokoch je takmer nezmenený. V čase sa menil vplyvom migrácie ako aj prirodzeného prírastku/úbytku obyvateľstva a k 31.12.2022 mala Veľká nad Ipľom o 14 obyvateľov viac ako na konci roka 2016. V grafe č. 2. môžeme vidieť pomer počtu žien a mužov v obci, ktorý potvrdzuje všeobecný trend. Počet žien prevláda nad počtom mužov, aj keď v prípade obce Veľká nad Ipľom nejde o výrazný rozdiel, najmä v posledných rokoch sledovaného obdobia.

Tabuľka č. 7: Vývoj počtu obyvateľstva v obci, údaj k 31.12.

Kategórie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvateľov	935	921	927	923	921	938	929	935
Počet mužov	448	444	447	445	442	452	455	462
Počet žien	487	477	480	478	479	486	474	473

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Na rozbor najjednoduchších demografických ukazovateľov v obci Veľká nad Ipľom máme k dispozícii údaje o prírastku / úbytku obyvateľstva za roky 2016 – 2021. K 31.12.2015 mala obec 935 obyvateľov.

Vývoj ukazovateľa prirodzeného prírastku obyvateľstva v obci v sledovanom období nevykazuje veľké výkyvy. Najväčší úbytok obyvateľov zaznamenala obec v roku 2016, kedy migračné saldo dosahovalo hodnotu - 14 z dôvodu vysokého počtu vystaňovaných. Najväčší prírastok obyvateľov bol v roku 2020, v obci pribudlo 17 obyvateľov.

Tabuľka č. 8: Pohyb obyvateľstva

Kategórie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narodení	15	11	17	11	13	5
Zomretí	15	7	12	10	14	15
Úbytok/prírastok	0	4	5	1	-1	-10
Prisťahovaní	14	20	12	19	35	18
Vystaňovaní	28	18	21	22	17	11
Migračné saldo	-14	2	-9	-3	18	7
Prírastok/úbytok	-14	6	-4	-2	17	-3

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Počet zomrelých v obci prekročil počet živonarodených obyvateľov v rokoch 2020 a 2021. Za sledované obdobie sa v obci narodilo spolu 72 a zomrelo 73 obyvateľov. Prirodzeným pohybom obyvateľstva (natalita a mortalita) sa ich celkový počet za sledované obdobie znížil o 1.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Pri analýze mechanického pohybu obyvateľstva sa pozornosť sústreďuje predovšetkým na migračný pohyb (migrácia = sťahovanie). Celkový počet prisťahovaných za sledované obdobie je 118 a vysťahovaných 111 obyvateľov. Celkový efekt je pozitívny, migráciou sa počet obyvateľov v obci zvýšil o 7.

Od 31.12.2015 sa teda počet obyvateľov v obci Veľká nad Ipľom nezmenil.

Poznámka: V januári 2022, na základe zverejnených výsledkov SODB 2021 Štatistický úrad SR aktualizoval stav obyvateľov k 1. 1. 2021, ktorý je základom pre bilancovanie každoročných počtov obyvateľstva v obciach SR. Podľa tejto aktualizácie mala obec Veľká nad Ipľom k 1.1.2021 932 (nie 929) obyvateľov.

2.4.4.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Pre demografický vývoj na Slovensku je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. Počet obyvateľov má obec aj po siedmich rokoch rovnaký, avšak vekové zloženie sa zmenilo. Nárast obyvateľstva v predproduktívnom veku nie je taký výrazný ako nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku. Počet obyvateľov v produktívnom veku klesol v sledovanom období zo 68,34% na 65,88%. Podiel obyvateľstva predproduktívneho veku stúpol zo 16,90% na 17,75%, napriek tomu populácia v obci Veľká nad Ipľom starne.

Tabuľka č. 9: Veková štruktúra obyvateľstva

Kategórie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Predproduktívny vek	158	163	161	161	158	165	162	166
Produktívny	639	626	624	619	617	625	622	616
Poproduktívny	138	132	142	143	146	148	145	153
Ukazovatele								
Index starnutia ekonomický	87,34	80,98	88,20	88,82	92,41	89,70	89,51	92,17
Index ekonomického zaťaženia	46,32	47,12	48,56	49,11	49,27	50,08	49,36	51,79
Index závislosti mladých ľudí I.	24,73	26,04	25,80	26,01	25,61	26,40	26,05	26,95
Index závislosti starých ľudí II.	21,06	21,09	22,76	23,10	23,66	23,68	23,31	24,84

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

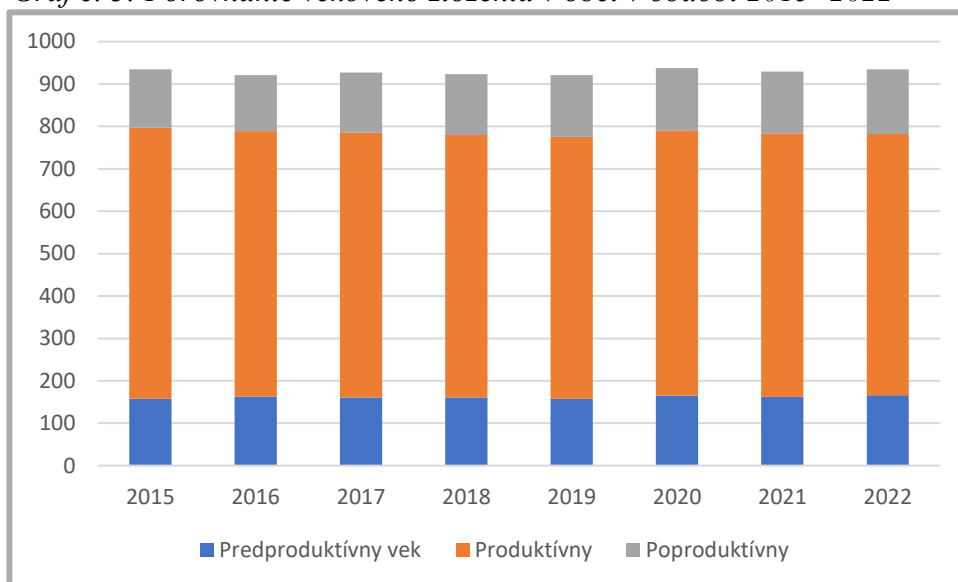
Index starnutia na Slovensku ((počet osôb v poproduktívnom veku (65+) k osobám v predproduktívnom veku (0-14)) dosahoval v roku 2022 hodnotu 135,55, v obci Veľká nad Ipľom je to 92,17. Aj pri tomto ukazovateli zaznamenávame pozvoľné starnutie populácie, keďže index sa zvýšil o 4,83.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Index ekonomického zaťaženia medziročne rastie, čo poukazuje nepriaznivý demografický vývoj v obci ako problém spoločenský aj ekonomický. Na nepriaznivý vývoj poukazujú aj indexy závislosti. Tieto tiež medziročne rastú približne rovnakým tempom. Konkrétne v roku 2022 na 100 obyvateľov v produktívnom veku pripadá takmer 25 obyvateľov v poproduktívnom veku, pričom v roku 2015 to bolo len 21 obyvateľov.

Graf č. 3: Porovnanie vekového zloženia v obci v období 2015- 2022

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

2.4.4.3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosťou sa rozumie príslušnosť osoby k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine. Pre určenie národnosti nie je rozhodujúca materinská reč, ani reč, ktorú občan prevažne používa alebo lepšie ovláda, ale jeho vlastné rozhodnutie o príslušnosti k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine. Štruktúru obyvateľov obce Veľká nad Ipľom podľa národnosti znázorňuje tabuľka 10. Národnostne možno považovať obec Veľká nad Ipľom za etnograficky rôznorodú, keďže tu má zastúpenie šesť národností. Podiel slovenskej národnosti v obci je viac ako 61%, druhou najpočetnejšou národnosťou v obci je maďarská národnosť, čo vyplýva z jej geografického a kultúrno-historického postavenia.

Napriek tomu, že k rómskej národnosti sa hlási len 0,21% obyvateľov, obec Veľká nad Ipľom je zapísaná v **Atlase rómskych komunít 2013 a 2019** s počtom 2 evidovaných osídlení mimo centra a na okraji obce. Podiel rómskych obyvateľov v obci sa pohybuje v intervale 31 – 40%. Atlas rómskych komunít je jedným z celej škály projektov a aktivít, ktoré realizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Je nástrojom na mapovanie štrukturálnych nerovností medzi Rómami a majoritou. Vo výsledku obsahuje širokú paletu informácií o obciach s rómskymi osídleniami a o samotných osídleniach.

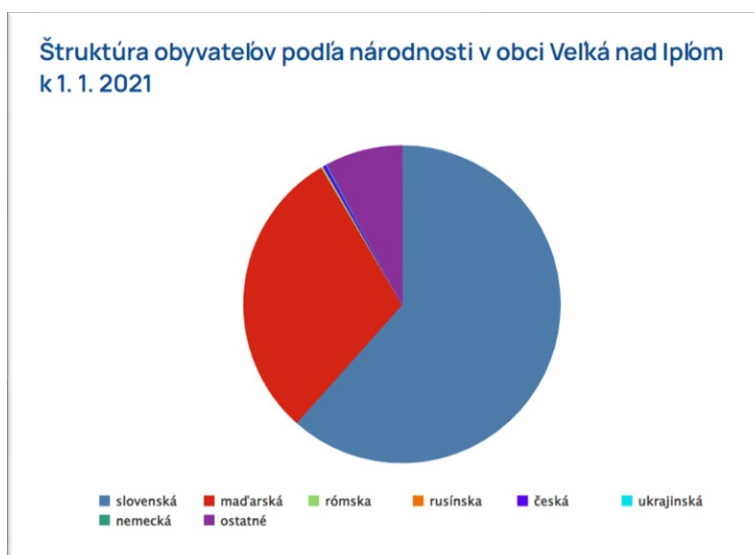
Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Tabuľka č. 10: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	Počet 2011	% 2011	Počet 2021	% 2021
Slovenská	218	47,92	574	61,59
Rómska	37	8,143	2	0,21
Maďarská	169	37,15	279	29,94
Turecká	0	0,00	4	0,43
Česká	1	0,22	3	0,32
Ukrajinská	0	0,00	1	0,11
Bulharská	1	0,22	1	0,11
Nemecká	1	0,22	0	0,00
Nezistené	28	6,14	68	7,20

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, SOBD 2011, 2021

Graf č. 4

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, SOBD 2021, vlastné spracovanie

2.4.4.4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Podľa údajov zo SODB 2011 v obci značne prevažuje rímskokatolícke vierovyznanie so zastúpením 65,67%, ďalšou skupinou sú obyvatelia evanjelického vierovyznania a za nimi nasleduje Bratská jednota baptistov. Obyvatelia bez vyznania tvoria 16,31%. V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol.

Farnosť Všetkých Svätých vo Veľkej nad Ipľom patrí do dekanátu Dolný Novohrad. Omše v slovenskom aj maďarskom jazyku obyvatelia navštevujú vo farskom kostole.

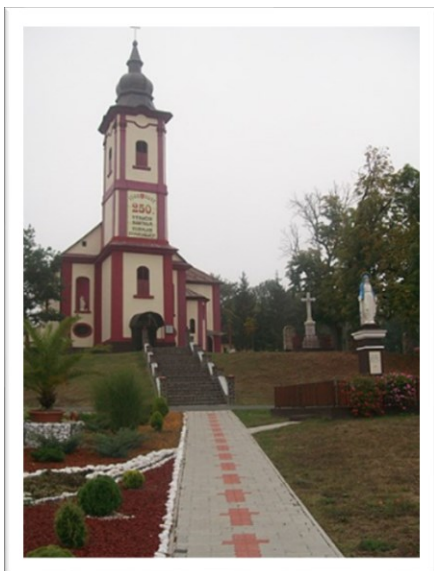
Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Tabuľka č. 11: Obyvateľstvo podľa vierovyznania

Vierovyznanie	%	Počet
Rímskokatolícka cirkev	65,67	612
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4,94	46
Pravoslávna cirkev	0,11	1
Gréckokatolícka cirkev	0,32	3
Reformovaná kresťanská cirkev	0,43	4
Kresťanské zbory na Slovensku	0,32	3
Bratská jednota baptistov	3,33	31
Cirkev adventistov siedmeho dňa, Slovenské združenie	0,21	2
Budhizmus	0,11	1
Islam	0,54	5
Pohanstvo a prírodné duchovno	0,21	2
Ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	0,54	5
Iné	0,21	2
Nezistené	6,65	62
Bez vyznania	16,31	152
Spolu	100	932

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, SOBD 2021

Obr. č. 1: Rímskokatolícky kostol v obci Veľká nad Ipľom

Rímskokatolícky kostol Všetkých svätých,
jednoduchá baroková stavba s polkruhovo
ukončeným presbytériom a predstavanou vežou z roku 1762. V
interiéri sa nachádza oltárny obraz od Ľudovíta Kubányiho s
motívom Všetkých svätých z roku 1888. Kostol prešiel obnovou v
roku 1896. Fasády kostola sú členené lizénovým rámovaním, na
čelnej fasáde sa nachádzajú dve niky so sochami svätcov. Veža
kostola je dekorovaná pilastrami a zakončená barokovou helmicou.

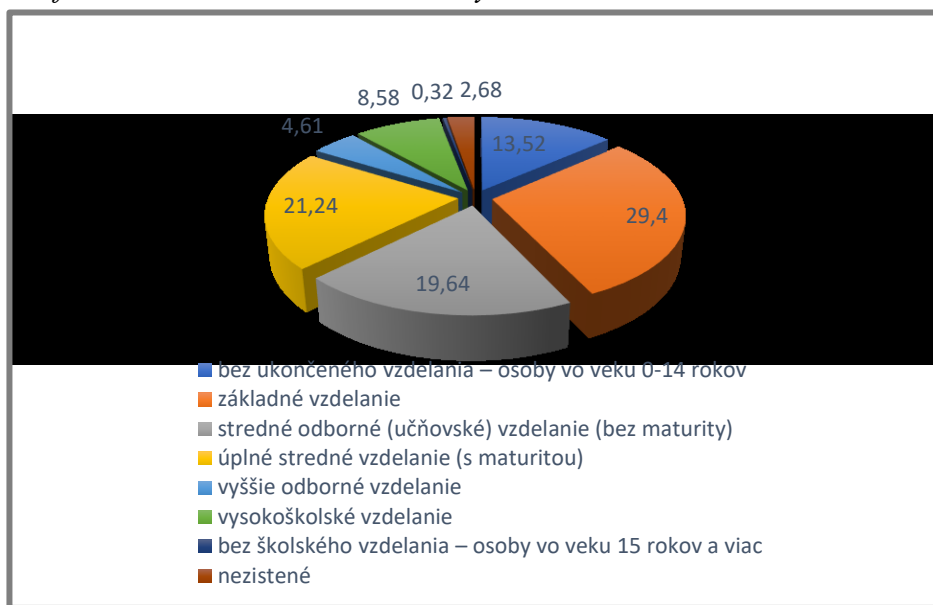
Zdroj: www.velkanadiplom.sk

2.4.4.5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva delí populáciu podľa výšky dosiahnutého vzdelania. Vzdelané obyvateľstvo (na každom stupni) je viac informované, rýchlejšie sa zapája do pracovného procesu, skôr nachádza riešenia aj z krízových situácií, je ochotné meniť zamestnania. Na základe výšky dosiahnutého vzdelania obyvatelia ovplyvňujú ekonomickú dynamiku obce a tým aj jej rozvoj.

Graf č. 4: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>, vlastné spracovanie

Podľa údajov zo SODB v roku 2021 v obci je pomerne vysoko zastúpené obyvateľstvo so základným vzdelaním 29,4%, učňovským a stredným bez maturity a s maturitou. Obyvateľov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa je len 8,58%.

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva je jednou zo slabín obce. Táto vzdelanostná štruktúra nie je ideálna pre momentálne potreby trhu práce, najmä po jej silnej orientácii na vedomostnú spoločnosť a využívanie informačno-komunikačných technológií. Aj keď sa situácia môže zmeniť u detí, problémom zostáva dospelé obyvateľstvo, ktoré by potrebovalo zvýšenie vzdelanostnej úrovne k tomu, aby sa mohla znížiť nezamestnanosť. Chýba systém celoživotného vzdelávania.

2.4.5 TRH PRÁCE

2.4.5.1 Nezamestnanosť

V tabuľke č. 12 môžeme sledovať vývoj nezamestnanosti z hľadiska ekonomicky aktívnej ženskej a mužskej populácie v obci. Trend v obci z tohto hľadiska je charakteristický pre celé Slovensko. V obci

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

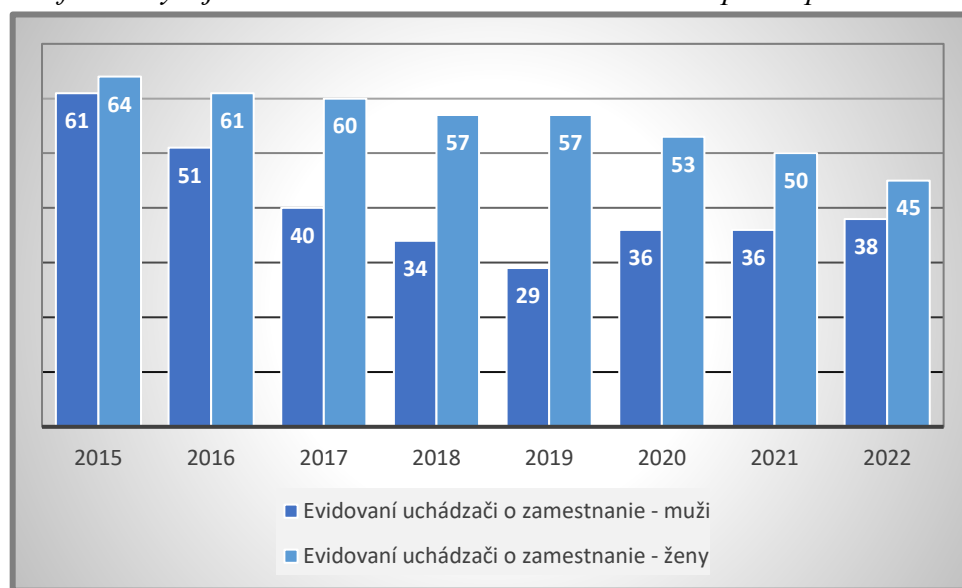
Veľká nad Ipľom si častejšie prácu hľadajú ženy. Problém v obci je zvýraznený prítomnosťou MRK a tým, že rómske ženy nemajú dostatočné vzdelanie ani pracovné skúsenosti, aby boli úspešné pri hľadaní zamestnania.

Tabuľka č. 12: Nezamestnanosť v obci

Pohlavie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Evidovaní uchádzači o zamestnanie - muži	61	51	40	34	29	36	36	38
Evidovaní uchádzači o zamestnanie - ženy	64	61	60	57	57	53	50	45
Spolu	125	112	100	91	86	89	86	83

Zdroj: www.upsvr.gov.sk/statistiky

Graf č. 5: Vývoj nezamestnanosti v sledovanom období podľa pohlavia

Zdroj: www.upsvr.gov.sk/statistiky, vlastné spracovanie

Miera nezamestnanosti v obci má od roku 2015 až posúčasnosť klesajúcu tendenciu avšak *podiel disponibilných uchádzačov* (PDU) v obci je vysoký. Počet evidovaných uchádzačov vzhľadom na klesajúci počet obyvateľstva v produktívnom veku sa znížil, avšak PDU v obci prekračuje hodnoty v regióne a okrese. Pre porovnanie, na konci roku 2022 PDU v obci dosiahla 13,47%, v okrese Lučenec 8,43 % a v Banskobystrickom kraji 7,27 %.

$$PDU = \frac{\text{počet disponibilných UoZ v produktívnom veku}}{\text{počet obyvateľov v produktívnom veku}}$$

2.4.6. EKONOMICKÝ ROZVOJ (EKONOMIKA)

2.4.6.1 Majetok a rozpočet obce

Majetok

Majetok obce bol k 31.12.2022 celkom 2 666 321,- €. Celkové hospodárenie obce k 31.12.2022 bolo 58 744,44 €. V roku 2022 bol pomer záväzkov k vlastnému imaniu 7,9 %. Krátkodobé záväzky sú vo výške 31 727,- €.

Obecný rozpočet

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2022. Obec ho zostavila podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa rozpočtu obce z r. 2022, Veľká nad Ipľom hospodárila s príjmami 665 884,- €. Najväčšiu časť týchto príjmov tvorili bežné príjmy 566 140,- €. Výdavky celkom boli vo výške 664 977,- €.

2.4.6.2 Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci

Dôležitými faktormi pre ekonomický rozvoj obce sú taktiež podmienky pre rozvoj podnikania v obci a podnikateľské aktivity súkromného sektoru. Priamo v obci sa podnikanie sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie v oblasti obchodu a služieb.

V obci bolo v roku 2022 podľa dostupnej evidencie registrovaných 52 právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov. Z toho fyzické osoby podnikatelia boli zastúpené v počte 38 (vrátane 33 živnostníkov) a právnické osoby celkom 14, z čoho 3 neziskové právnické osoby. V obci pôsobí viacero podnikateľov, ktorých činnosť je zameraná na kúpu a predaj tovaru konečnému spotrebiteľovi, remeselnú výrobu - kovovýrobu, ďalej opravu motorových vozidiel a sprostredkovateľskú činnosť.

Poľnohospodárstvo zastupujú väčšie spoločnosti - Agro Insemas, s.r.o., J.V.&T., s.r.o. a dvaja samostatne hospodáriaci roľníci.

Občania majú málo skúseností s podnikaním a tým klesá záujem o ekonomickú aktivitu v oblasti pôdohospodárstva, ktoré by mohlo vzhľadom na zdroje obce ovplyvniť ďalší rozvoj obce. Chýba dostupnosť poradenských služieb pre podnikateľov. Obec taktiež pre zvýšenie zamestnanosti najmä z radov dlhodobo nezamestnaných využíva aktívne opatrenia trhu práce realizované Ústredím práce, soc. vecí a rodiny, prostredníctvom národných projektov.

2.4.6.3 Cestovný ruch

Obec so svojimi polohovými danosťami je predurčená na to, aby bola centrálnou obcou Mikroregiónu Velické jazerá, ktorého je súčasťou. Rozloha mikroregiónu je 11 048 ha a združuje 9 obcí

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

z okresu Lučenec – Jelšovec, Kalonda, Lipovany, Mučín, Panické Dravce, Pleš, Rapovce, Trenč a Veľká nad Ipľom. V regióne nachádzame geologické skvosty, v dôsledku melioračných úprav zanikajúce nívne lúky, termálne vody a nížinné lesy. Časť katastra situovaná v povodí rieky Ipľ má nížinný charakter. V katastri sa nachádza chránená krajinná oblasť Dáľovský Močiar presahujúci na územie Maďarska.

Samotná obec má nízky potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. Atraktivnosť obce vyplýva jednak z jej polohy, dobrého cestného prístupu, blízkosti okresného mesta, ale aj z existujúcich možností, ktoré návštevníkom región ponúka.

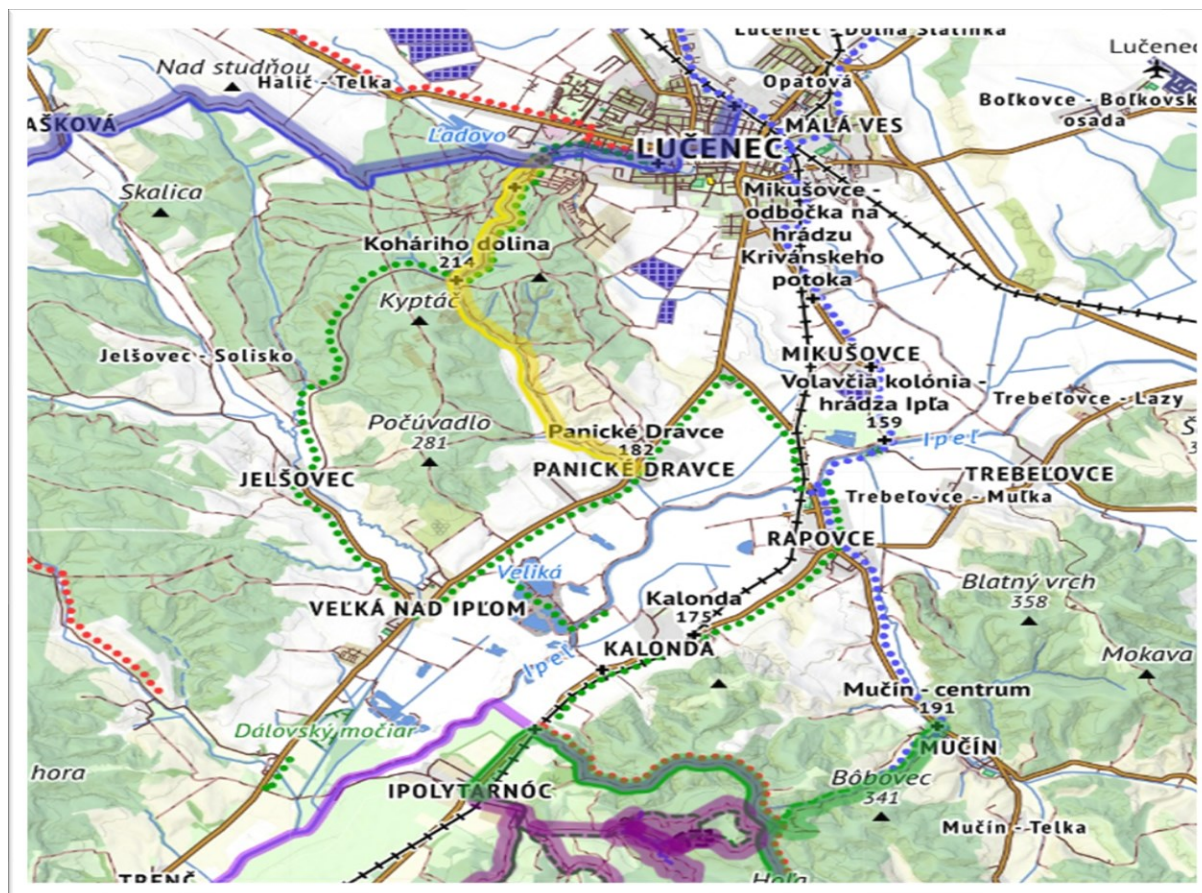
V katastri obce sa nachádza vodná plocha štrkoviska o rozlohe cca 14 ha. Poskytuje možnosti pre *rekreačný rybolov* a to lov kapra a ostatných druhov rýb, u ktorých neprebíha individuálna ochrana a druhov bez stanoveného času individuálnej ochrany.

Pomerne nová atrakcia v regióne je *splav Ipľa*, ktorý sa uskutočňuje na trase z Holiše do Kalondy v celkovej dĺžke 10km a trvaní cca 3 hodiny. Splav je vhodný pre začiatočníkov, aj pre rodiny s deťmi.

Priestor na rekreáciu poskytuje aj okolitá príroda, a to hlavne miestnym občanom v podobe *turizmu a cykloturistiky*. Cez obec prechádza známy Cyklistický náučný chodník Lesopark - Ľadovo-Ipolytarnóc v celkovej dĺžke 24km označený zeleným zn

áčením. Trasa vedie z Lučenca cez Koháryho dolinu, Jelšovec, Veľkú nad Ipľom, Panické Dravce, Rapovce a Kalondu do maďarského Ipolytarnócu.

Mapa č. 3: Cyklotrasa Lesopark - Ľadovo- Ipolytarnóc

Zdroj: www.oma.sk

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

V blízkosti obce sa nachádza Južná turistická magistrála, ktorá vedie hrebeňom západnej časti Cerovej vrchoviny v prevažnej časti po štátnej hranici medzi Slovenskom a Maďarskom. Celková dĺžka trasy je 24km a zo Šiatorskej Bukovinky možno pokračovať po červenej turistickej značke až po NPR Šomoška.

Možné turistické ciele v blízkom okolí:

- Mučínska jaskyňa - 18km,
- Fil'akovský hrad - 22km,
- rozhľadňa Lipovany – 17km,
- Tatárske pivnice a vrch Lysec, Ľuboreč – 25,5km
- Belinské skaly - 31km,
- Soví hrad – 33km,
- hrad Šomoška - 35km,
- rozhľadňa Karanč – 36km
- Aquapark Rapovce – 9km
- Ipolytarnóc (HU) – prírodná rezervácia pravekých skamenelín – 15km

Neopomenuteľný je fakt blízkosti okresného mesta Lučenec, ktoré je vzdialené 6km od obce a poskytuje veľké množstvo možností kultúrno-spoločenského života.

2.4.7 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

2.4.7.1 Inštitúcie a organizácie

Hlavným objektom občianskeho vybavenia v obci je Obecný úrad.

Obec Veľká nad Ipľom spravuje:

- obecný úrad
- matriku
- obecnú knižnicu (aktuálne je nefunkčná)
- obecný cintorín a dom smútku

Činnosti stavebného úradu pre Obec Veľká nad Ipľom sú zabezpečované spoločnou úradovňou patriacou pod Mesto Lučenec. Pobočku tu má Slovenská pošta. Najbližšie zastúpenie štátnej správy sa nachádza v meste Lučenec. Jedná sa o: Okresný úrad, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pobočku finančného riaditeľstva, Sociálnu poisťovňu.

Taktiež bankový sektor je zastúpený len v Lučenci. Z hľadiska finančného trhu ako aj z iných hľadísk je pre obec Veľká nad Ipľom centrom peňažníctva a poisťovníctva mesto Lučenec.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Inštitúcie a organizácie v obci Veľká nad Ipľom:

- Základná škola s VJS a VJM
- Materská škola
- Rímskokatolícka cirkev
- Občianske združenie „Úsvit“
- Občianske združenie ALBATROS
- Občianske združenie FÓRUM
- TJ STFC Veľká nad Ipľom (aktuálne neaktívny klub)
- Csemadok

Obec Veľká nad Ipľom je členom nasledovných organizácií a združení:

- Mikroregión Velické jazerá - združenie obcí
- Člen ZMOS, člen ZMON
- OOCR Turistický Novohrad a Podpoľanie

2.4.7.2 Školstvo

V obci sa nachádza materská škola a základná škola s vyučovacím jazykom slovenským a vyučujúcim jazykom maďarským.

Materská škola

Od júla 2003 po prechode rôznych kompetencií na samosprávy MŠ patrí pod Obecný úrad a je financovaná z prostriedkov rozpočtu obce. Z dôvodu úsporných opatrení bola v novembri 2004 presťahovaná do budovy miestnej základnej školy. Priestory MŠ sú umiestnené na prízemí- 2 triedy, kancelárie, kuchyňa a soc. zariadenia.

Okresným hygienikom stanovená kapacita dvojtriednej škôlky je 36 detí- 18 detí v jednej triede a 18 detí v druhej triede. Poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od 3 – 6 rokov a deťom s odloženou školskou dochádzkou. Vyučovacím jazykom je slovenský. V areáli MŠ a ZŠ je veľký dvor s preliezkami, s pieskoviskom a hojdačkami. Priestory našej MŠ sú veľké, svetlé a priestranné.

Toho času je jej kapacita v celom rozsahu využitá, čo svedčí o záujme rodičov zapísať deti do našej MŠ. Navštevujú ju deti z Veľkej nad Ipľom, Jelšovca a Dáľoviec. Kapacita je pre obec aktuálne postačujúca.

Základná škola

Prvou školou na území obce bola maďarská rímsko-katolícka škola, postavená súčasne s naším kostolom a darovaná obci zemepánom grófom Žigmundom Forgáchom. Po I. svetovej vojne tu bola už aj škola menšinová slovenská, vecné náklady ktorej znášala Slovenská liga. V období rokov 1938 – 1945 územie obce patrilo do Maďarskej republiky, potom zase do roku 1950 sa vyučovalo len v slovenskom jazyku.

Od 1. septembra 1950 je v obci škola aj s vyučovacím jazykom slovenským, aj maďarským s triedami 1. – 4. Moderná budova novej školy bola skolaudovaná v roku 1982, zrekonštruovaná z dôvodu závažných skrytých väd a statických nedostatkov v roku 1992.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

V základnej škole s VJS sú zriadené tri triedy a s VJM má zriadenú jednu triedu so spojenými ročníkmi a to s 1. až 4. ročníkom. Nakoľko prostredie školy z estetického, hygienického a bezpečného hľadiska je vyhovujúce, sú splnené všetky podmienky pre kvalitný výchovno- vzdelávací proces. Stálou filozofiou školy je poskytnúť výchovu a vzdelávanie, ktoré bude napomáhať žiakom rast morálny, intelektuálny a bude pomáhať pri príprave žiakov na život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, mieru, rovnosti pohlavia a priateľstva medzi národmi, etnickými, národnostnými a náboženskými skupinami. Vízia školy: Radosť v očiach našich detí v školskom prostredí.

Deti v štúdiu na strednej škole pokračujú najčastejšie v blízkom Lučenci.

Priamo v obci nie sú možnosti pre celoživotné vzdelávanie vytvorené, v okolitých centrálnych obciach sú tieto možnosti obmedzené. Obyvatelia využívajú zväčša rôzne kurzy ponúkané úradmi práce.

2.4.7.3 Sociálna a zdravotná starostlivosť

Obec zatiaľ spracovaný Komunitný plán sociálnych služieb v zmysle § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov.

Obec Veľká nad Ipľom zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne činnosti:

- *posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu* – výkon samosprávy vyplývajúci z §34 a 41 Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov,
- *základné sociálne poradenstvo* – v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom, ktorí potrebujú pomoc a podporu v rôznych nepriaznivých sociálnych situáciách
- *výkon osobitného príjemcu prídavku na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku* – činnosť je vykonávaná v spolupráci s ÚPSVaR v Lučenci,
- *výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi* – činnosť je vykonávaná v spolupráci s ÚPSVaR v Lučenci
- *menšie obecné služby* – činnosť je vykonávaná v spolupráci s ÚPSVaR v Lučenci,
- *návšteva jubilantov, rôzne posedenia s dôchodcami* - aktivita samosprávy pre seniorov v záujme podpory ich integrácie a aktívnej účasti na živote v obci.

V obci sa nachádza ambulancia praktického lekára pre dospelých, ktorá je však aktuálne bez lekára. V obci sa nenachádza ani lekáreň. Obec využíva službu objednávky a donášky liekov z lekárne v meste Lučenec. Špecializované ambulancie ako aj lekáreň sú dostupné v okresnom meste Lučenec, kde sa nachádza aj Nemocnica s poliklinikou pre prípady hospitalizácie.

Obec neprevádzkuje žiadne sociálne zariadenie. Funguje terénna sociálna práca a jej pokračovanie je naplánované až do roku 2030.

2.4.7.4 Služby

V obci sa nachádza obchod s potravinami a rôznym tovarom, pohostinstvo aj pošta. Hasičská zbrojnica nie je využívaná. Nájdeme v nej zaparkované staré hasičské auto.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Cintorín spolu s domom smútku je v správe obce. Bola realizovaná čiastočná rekonštrukcia a modernizácia vo forme výmeny fasády, dverí na dome smútku, prebehla rekonštrukcia schodov a výmena ozvučenia. Aktuálne nie je potrebná ďalšia rekonštrukcia, ani opravy. Obec zabezpečuje pravidelnú údržbu priestorov.

2.4.7.5 Kultúra a šport

Najväčší organizátor kultúrnych akcií je Obec.

Obec má kultúrny dom s kapacitou 120 osôb, ktorý bol obnovený v roku 2017. Nájdeme tu aj pravidelne využívaný amfiteáter. Tento si vyžaduje investície na jeho modernizáciu, konkrétne na osvetlenie, sedenie a ohniská.

Obec má futbalové ihrisko, využívané len na rekreačný šport a príležitostne na rôzne turnaje. Pre účel využitia je vo vyhovujúcom stave. Ostatné športoviská nie sú dostupné pre verejnosť, nachádzajú sa v areáli školského zariadenia.

Z pravidelných kultúrnych podujatí sa v obci usporadúvajú:

- Halloween (nielen) pre deti ZŠ a MŠ
- Večer s dôchodcami
- Dni obce – zúčastňujú s aj partnerské obce Ludányhalász,
- Deň detí na amfiteátri
- Stavanie mája s kultúrnym programom detí ZŠ a MŠ
- Deň Rómov na amfiteátri
- Vianočné besiedky

Na prípravách aj realizácii týchto akcií sa podieľajú všetci Obecný úrad Veľká nad Ipľom, aktívni obyvatelia, škola, škôlka, čo utužuje obecnú komunitu. Organizačné, materiálno-technické zabezpečenie, ako aj dary a darčeky zabezpečuje samotná obec, škola a škôlka.

2.4.7.6 Bývanie

Ponuka bývania a stav domového a bytového fondu sú jedným z rozhodujúcich faktorov, ktoré vplývajú na rozvoj obce a sú predpokladom zabezpečenia jej základných funkcií. Bytový fond sa sústreďuje v rodinných domoch. Kvalita bývania je porovnateľná s okresným priemerom. V obci sa nachádza spolu 302 domov, z toho je trvalo obývaných 236. 85,43% domov je vo vlastníctve fyzických osôb. Najviac domov (57) bolo postavených v období 1919 – 1945 (Zdroj: SODB 2021). Obyvatelia svoje príbytky priebežne rokonštruujú. Od r. 2016 prešlo rekonštrukciou 44 domov. V obci sa nachádza 6 bytových domov.

V súčasnosti chýba ponuka nových pozemkov pre stavbu rodinných a bytových domov, avšak obecný úrad zaznamenal len malý záujem o pozemky pre výstavbu. Vzhľadom k počtu neobývaných rodinných domov v obci, je pre záujemcov výhodnejšie rekonštruovať staršie budovy.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Tabuľka č.13: Stav bytového fondu v r. 2021

	trvalo obývané	neobývané	spolu
Počet domov	236	66	302
Počet bytov	256	81	337

Zdroj: Evidencia obecného úradu

2.4.7.7 Ochrana a bezpečnosť

Obec nemá zriadenú obecnú políciu a nemá tu zastúpenie ani štátna polícia. V obci nie je požiarna ochrana zabezpečená ani dobrovoľným hasičským zborom. V obci sa nachádza požiarna zbrojnica so starším hasičským vozidlom.

Obec disponuje kamerovým systémom s 30 kamerovými jednotkami.

Cestná doprava je pre obyvateľov obce bezpečná. Na hlavnom ťahu sa nachádza radar a vybudované sú aj chodníky pri ceste. V obci sa priebežne budujú nové a rekonštruujú existujúce chodníky. Obci zostáva zrealizovať rekonštrukciu 20% chodníkov.

2.4.8 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

2.4.8.1 Doprava

Širšie vzťahy obce Veľká nad Ipľom sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Banskobystrického kraja. Základným druhom dopravy je cestná. V obci sa nachádzajú cesty II. a III. triedy, 5km ciest je v majetku obce. Ich povrch je na 80-90% asfaltový. Ich kvalita je však premenlivá, priebežne sa však rekonštruujú. Obec sa napája (11 km) na nadradenú cestnú sieť I. triedy (štátna hranica SR/A – Bratislava – Nitra – Zvolen – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice – Michalovce – štátna hranica SR/UA), ktorá v zámeroch SR nadobúda nadregionálny význam v súvislosti s budovaním rýchlostnej komunikácie R2, úsek Zvolen – Lovinobaňa - Tomášovce. S týmito väzbami je potrebné plánovať rekonštrukciu doplnkovej siete. Pre obec je významné spojenie s Maďarskom (31 km)..

V obci sú 2 autobusové zastávky verejnej osobnej dopravy. Keďže obec leží na hlavnom ťahu medzi Lučencom a Veľkým Krtíšom, dopravné spojenie s obidvoma mestami je vyhovujúce. Hromadnú dopravu osôb umožňuje niekoľko prímestských liniek SAD.

Najbližšie letiská sú Sliač – 74,1km, Budapešť – 139km, Košice – 163km a Bratislava 250km.

S väzbou na susedné obce je potrebné budovať trasy pre cyklistov a upravovať infraštruktúru pre podporu rozvoja cestovného ruchu. Obec si je vedomá potreby budovania nových cyklotrás, avšak uvedomujú si aj komplikovanosť celého procesu.

2.4.8.2 Voda, kanalizácia a plyn

V obci verejný vodovod je vo výstavbe. Obec je plynofikovaná. Kanalizácia ani čistička odpadových vôd sa v obci nenachádzajú a ich vybudovanie je jednou z priorít samosprávy.

2.4.8.3 Elektrická energia, osvetlenie a rozhlas

Konfigurácia a počet distribučných trafostaníc vyhovuje pre súčasný stav. Vedenie elektrickej energie je vzdušné a káblové. Celkový počet trafostaníc je 4, výpadky sú však časté a je potrebné túto situáciu riešiť. Najväčší odber je potrebný pre bytové domy, objekty občianskej vybavenosti. Distribúcia elektrickej energie v obci je zabezpečená prostredníctvom prevádzkovateľa distribučnej sústavy, spoločnosť Stredoslovenská energetika – distribúcia, a. s.

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v priestoroch obecného úradu. Rozvody obecného rozhlasu sú vzdušné, ktoré sú vedené od obecného úradu rozvodmi v bezpečnej vzdialenosti podľa STN noriem. Amplióny sú umiestnené na najfrekventovanejších miestach obce, križovatkách miestnych komunikácií a pred obecným úradom.

Verejné osvetlenie je v celej obci, približne 75% svietidiel boli vymenené za LED úsporné osvetľovacie jednotky.

2.4.8.4 Informačná spoločnosť a telekomunikácie

V obci je dostupná pevná i mobilné telefónne siete. Obyvatelia obce využívajú pokrytie mobilných komerčných operátorov, ktorý pokrývajú signálom približne 90% územia. Pokrytie telekomunikačnými sieťami v obci je dostačujúce.

Internetové pripojenie poskytujú komerční a lokálni poskytovatelia. V obci je zabezpečený verejný prístup k internetu, a to v okolí obecného úradu, školy a kultúrneho domu.

2.4.9 ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

2.4.9.1 Nakladanie s odpadmi

V obci je zabezpečený zber a odvoz komunálneho odpadu firmou MEPOS, s.r.o. Lučenec na skládku Čurgov (kataster Lučenec). Nakladanie s odpadmi v obci je upravené VZN obce č. 1/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce Veľká nad Ipľom.

Obec Veľká nad Ipľom za rok 2022 vyprodukovala 201,078t odpadu. Z uvedeného množstva je 96,268 t vytriedený odpad. Z uvedeného vyplýva, že úroveň vytriedenia komunálnych odpadov za rok 2022 je 47,87 %. Obec zabezpečuje triedenie týchto zložiek odpadu: papier, plasty, sklo, kovy, elektroodpad z domácností, použité prenosné batérie a akumulátory a automobilové batérie a akumulátory, BRO, pneumatiky, jedlé oleje, textil a stavebný odpad.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Tabuľka č. 14.: Úroveň triedenia komunálnych odpadov v obci

Rok	2020	2021	2022
Miera triedenia KO	25,75%	42,28%	47,87%

Zdroj: OÚ Veľká nad Ipľom

2.4.9.2 Kvalita ovzdušia a hluk

V obci nie sú žiadne významné zdroje znečistenia. Najproblematickejším faktorom ohrozujúcim kvalitu ovzdušia je kúrenie pevným palivom a cestná doprava, ktorá znižuje kvalitu ovzdušia prašnosťou.

2.4.9.3 Zeleň a verejné priestranstvá

Územie obce sa nachádza mimo ohrozených oblastí Slovenska z hľadiska narušenia životného prostredia. V blízkosti obce sa nachádzajú menšie zdroje znečistenia. V obci sa nachádzajú tri územia NATURA 2000: Dálovský močiar, Horný tok Ipľa, Poiplie a chránené územie Dálovský močiar. Lesy v katastri obce sú výlučne hospodárskeho charakteru.

Obec priebežne obnovuje a dopĺňa verejnú zeleň. Viacerí občania vnímajú výsadbu zelene ako jeden z prvkov zvyšovania kvality života v súvislosti s prašnosťou. Z verejných priestranstiev je nevyhnutné riešiť detské ihriská, ostatné priestranstvá je potrebné priebežne udržiavať.

2.4.10 MANAŽMENT A SPRÁVA OBCE

Obecné zastupiteľstvo má 7 poslancov. Obec vykonáva samosprávu v zmysle zákona NR SR č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení. Obecné zastupiteľstvo zriadilo nasledovné komisie:

- Komisia stavebno-životného prostredia
- Komisia ekonomicko-sociálna

Verejné služby v kompetencii obce Veľká nad Ipľom sú poskytované na zmluvnom základe: SSE dodáva elektrickú energiu, SPP, a.s. plyn. Zber tuhého komunálneho odpadu zabezpečuje MEPOS, s.r.o. Lučenec. Množstvo služieb zabezpečuje obec svojpomocne. Údržbu verejných priestranstiev a chodníkov zabezpečuje obec vlastnými kapacitami zamestnancov obecného úradu formou verejno prospešných prác, resp. so zapojením uchádzačov o zamestnanie formou aktivačných prác a menších obecných služieb. Zimnú údržbu ciest rieši obec dodávateľsky.

Obec sa snaží postupne dopĺňať aj technické a strojové kapacity. V súčasnosti disponuje napríklad traktorom s odhrňacom a vlečkou, štvorkolesovou kosačkou, krovínorezmi, mulčovačom, či snežnou frérou.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Personálne kapacity obecného úradu (zamestnanci):

- celkový počet zamestnancov obce na pracovnú zmluvu (vrátane školských zariadení) – 23
- pracovníci cez aktívne opatrenia ÚPSVaR – 20 (mení sa na mesačnej báze)

2.5. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

- Existencia nepriaznivých demografických tendencií: zvyšovanie poproduktívnej zložky obyvateľov a globálny trend starnutia obyvateľstva.
- Klimatické zmeny.
- Negatívne zmeny v životnom štýle.
- Hospodárske a spoločenské dopady dlhodobej pandemickej situácie.
- Slabá podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Nedostatok a nedostupnosť (administratívne a byrokratické bariéry) finančných zdrojov na rozvojové zámery obce.
- Trend presunu časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou.
- Banskobystrický kraj patrí dlhodobo medzi kraje s najväčšou nezamestnanosťou a Lučenec je zaradený medzi najmenej rozvinuté okresy.

2.6. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Nasledujúca tabuľka zachytáva prehľad hlavných výstupov zhodnotenia výziev, potenciálov, limitov a problémov s využitím SWOT analýzy vrátane z nej vyplývajúceho návrhu strategického prístupu

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia disponibilnej pracovnej sily, - neklesajúca krivka počtu obyvateľov, - prírodný potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky, - životné prostredie bez akútnych ekologických záťaží, - blízkosť hranice s Maďarskom a možnosti rozvíjať spoluprácu a obchod na medzinárodnej úrovni, - zachovaný vidiecky ráz obce, - priaznivé pôdno-klimatické podmienky pre poľnohospodárstvo, - existencia menších obecných služieb pre získanie pracovných návykov nezamestnaných, - vybudovaný verejný vodovod	- starnutie obyvateľstva, - nedokončená rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, - vysoký PDU v obci (nezamestnaných), - problémy súvisiace s početnou komunitou MRK, - strata pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných, - prenos kompetencií na samosprávu bez finančného krytia, - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľov obce, - slabý marketing územia a propagácia aktivít, - nedostatočné využitie kapacity poľnohospodárskej pôdy v obci, - nedostatok investičného kapitálu na podporu ekonomických subjektov v obci, - odchod časti kvalifikovanej pracovnej sily, - chýbajúce priestory pre klubové aktivity mládeže, - málo rozvinutá sociálna infraštruktúra, - nevysporiadané vlastnícke vzťahy v oblasti pôdneho fondu

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	- chýbajúca verejná kanalizácia a ČOV - chýbajúci územný plán obce
Príležitosti	Ohrozenia
- využívanie možností financovania rozvojových projektov z fondov EÚ a iných dotačných zdrojov, - kvalitnejšia dopravná infraštruktúra po dobudovaní diaľnice R2 úsek Zvolen – Lovinobaňa – Tomášovce - možnosť rozvoja tradičných a netradičných foriem poľnohospodárstva, - využitie územia pre rozvoj vidieckej turistiky a cestovného ruchu (turistické chodníky, cyklotrasy, obecné múzeum) - voľná pracovná sila - vytvorenie lepších podmienok pre podnikanie, podpora podnikania a zamestnanosti, podpora tradičných remesiel, - spolupráca so sociálno-ekonomickým partnermi (VÚC, podnikatelia, mimovládne organizácie),	- nepriaznivý demografický vývoj – starnutie obyvateľstva, - odchod mladých obyvateľov za prácou a vzdelaním bez perspektívy návratu, - zvyšujúca sa nezamestnanosť, - negatívne dopady pandémie ochorenia Covid-19 a vojnového konfliktu na Ukrajine, - stagnujúci rozvoj podnikateľských aktivít, - absencia voľných a dostupných plôch na výstavbu a rozvoj, - politická neistota s negatívnym dopadom na financovanie a rozvoja obcí a regiónov, - administratívna a byrokratická náročnosť pri vypracovávaní a implementácii projektov, - nízka disciplína obyvateľov pri triedení komunálneho odpadu, - využívanie tuhých fosílnych palív na kúrenie, - nezáujem obyvateľov o veci verejné

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Zo záverov SWOT analýzy vyplynulo, že obec Veľká nad Ipľom je typ podniku, v ktorom prevládajú slabé stránky nad silnými a príležitosti a ohrozenia sú relatívne vyrovnané. Riešením by mohla byť zdieľaná samospráva ako činnosť obcí založená na spolupráci s niektorými lokálne blízkymi subjektmi miestnej územnej samosprávy, ktorá využíva princípy kooperácie na zdieľanie vedomostí, kvalifikovanej pracovnej sily, kapitálových možností, a to kvôli dosiahnutiu vyšších výnosov z rozsahu a lepšiemu uspokojovaniu potrieb obyvateľov. Spolupráca obcí je príležitosťou na zdieľanie problémov a ich riešení v oblastiach ako sú vodné hospodárstvo, hospodársky rozvoj, poskytovanie sociálnych služieb.

2.7. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Benchmarking môže pomôcť samosprávam ako podklad pre efektívne zabezpečovanie komunálnych služieb, navrhovanie a analyzovanie zmien v alokovaní financií, čo by v značnej miere pomohlo obciam efektívnejšie a rozumnejšie využívať verejné zdroje. Obce by mali zaviesť systém pravidelného hodnotenia a porovnávania ceny, výkonov a kvality poskytovaných komunálnych služieb a výdavkov spojených so zabezpečovaním verejných služieb, čo v sebe zahŕňa aj spomínaný benchmarking, ktorý preberá skúsenosti zo súkromného sektora. Uvedená analýza môže pomôcť zorientovať sa predstaviteľom samosprávy v objektívnom stanovení nákladov na verejné služby, ktoré samospráva zo zákona poskytuje.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

V blízkom okolí obce Veľká nad Ipľom sa nachádzajú viaceré samosprávy (Trenč, Panické Dravce, Rapovce a iné.), s ktorými môže obec spolupracovať v zmysle uvedenej analýzy.

2.8. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Disparity predstavujú rozdielnosť a nerovnosť znakov, javov alebo procesov, ktoré majú územné umiestnenie. V ich dôsledku dochádza k nerovnomernému rozvoju v regiónoch.

Pozitívne disparity – konkurenčná výhoda obce:

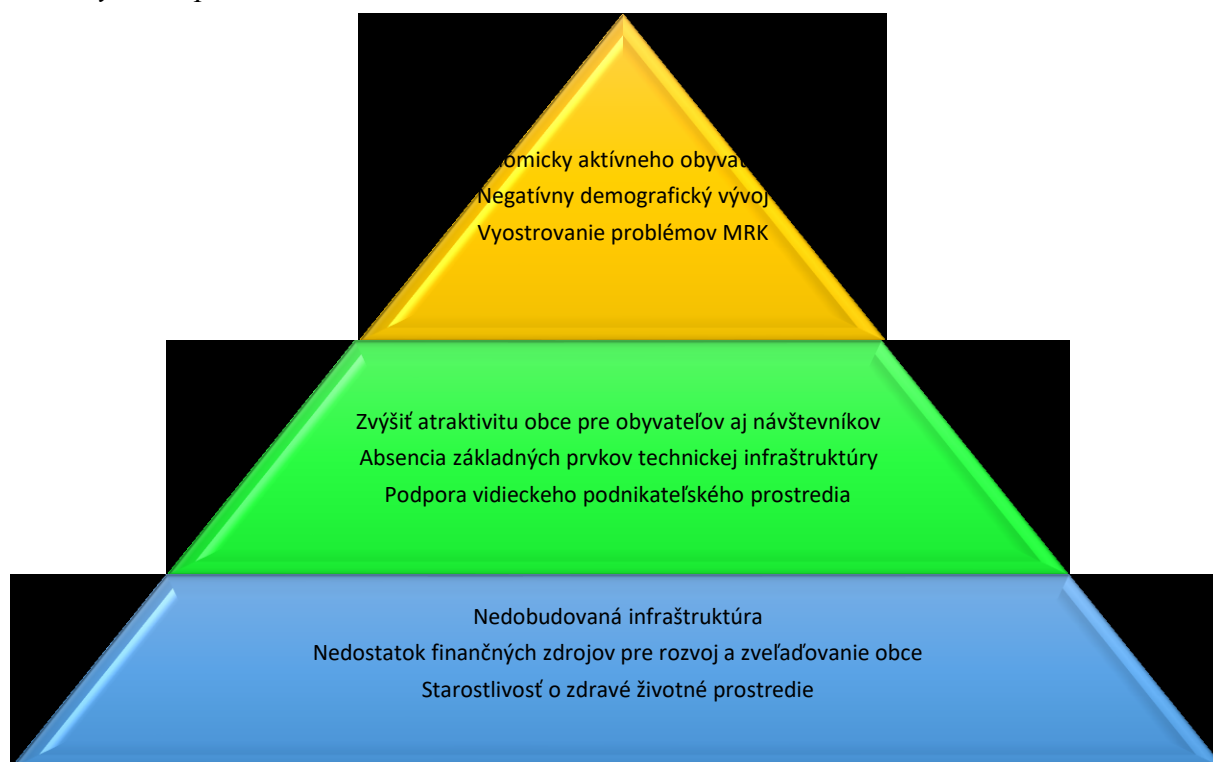
- dvojjazyčnosť územia,
- možnosti cezhraničnej spolupráce,
- prítomnosť MRK v obci a možnosť využitia finančných zdrojov EÚ a štátu na ich integráciu a rozvoj obce.

Negatívne disparity – nevýhody obce:

- nevyhovujúci technický stav niektorých prvkov infraštruktúry,
- vysoký podiel marginalizovanej rómskej komunity a tým spojené negatívne sociálne javy (kriminalita, výtržníctvo, sociálne vylúčenie, nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva, ...),
- slabý potenciál rozvoja cestovného ruchu,
- slabý podnikateľský potenciál obyvateľstva,
- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva.

2.9. Strom výziev a problémov

Strom výziev a problémov

3. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

3.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia rozvoja:

„Veľká nad Ipľom je domov pre pokojný a plnohodnotný život všetkých ľudí bez rozdielov.“

Hlavný cieľ:

Hospodársky a sociálne vyspelé spoločenstvo obyvateľov so zabezpečenou infraštruktúrou a vybavením, s rozvinutými službami pre všetky vekové kategórie, s kultúrno-spoločenskými aktivitami v rôznych oblastiach života a priaznivými podmienkami pre všeobecný rozvoj obce.

3.2 Štruktúra priorít a ich väzby

Hlavný cieľ bude napĺňaný prostredníctvom realizácie špecifických cieľov združených do 3 oblastí (priorít), ktoré sú rovnocenné a navzájom na seba nadväzujú:

- *Hospodárska oblasť*
- *Spoločenská oblasť*
- *Environmentálna oblasť*

V týchto prioritných oblastiach bude obec vytvárať podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja a rešpektovaním strategických cieľov VÚC – BBSK. V prioritných oblastiach rozvoja si obec stanovila prioritné oblasti, strategické a špecifické ciele a navrhla opatrenia (aktivity), ktorými tieto ciele chce dosiahnuť.

3.3 Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1 PREHĽAD STRATEGICKÝCH A ŠPECIFICKÝCH (OPERATÍVNYCH) CIEĽOV VO VÄZBE NA HLAVNÝ CIEĽ A PRIORITY

Hospodárska oblasť	Spoločenská oblasť	Environmentálna oblasť
Strategické ciele		
Ekonomický rozvoj a zlepšenie technickej infraštruktúry	Zdravá a silná komunita	Zdravé životné prostredie
Špecifické ciele		
1.1 Rozvoj technickej infraštruktúry 1.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejných budov 1.3 Skvalitnenie dopravnej infraštruktúry	2.1 Podpora služieb a infraštruktúry pre trávenie voľného času 2.2 Rozvoj sociálnej starostlivosti a podpora komunitného života	3.1 Rozvoj odpadového hospodárstva 3.2 Znižovanie dôsledkov zmeny klímy a ochrana ŽP

1.4 Rozvíjanie služieb v oblasti
vzdelávania a zvyšovanie
zamestnanosti

3.3.2. DETAILNÝ POPIS STRATEGICKÝCH A ŠPEIFICKÝCH (OPERATÍVNYCH) CIEĽOV A ZAPOJENIA PARTNEROV PRE IMPLEMENTÁCIU PRO

1. Prioritná oblasť – Hospodárska

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jej obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je i podpora podnikania na území obce a podpora zamestnanosti.

Významným prvkom kvality života v obci je fungujúca a účelná technická a dopravná infraštruktúra obce. Hlavnou úlohou samosprávy vo Veľkej nad Ipľom je v tomto smere realizácia výstavby verejnej kanalizácie a ČOV, obnova miestnych chodníkov a komunikácií, či rekonštrukcia verejných budov, najmä budovy obecného úradu. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry, vrátane infraštruktúry cestovného ruchu, zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce

Obec chce byť atraktívnou pre svojich obyvateľov a aj pre jej návštevníkov preto bude hľadať zdroje (súkromné aj verejné) na rekonštrukcie i modernizácie verejných budov. Prvým ktorokom je pripravenosť projektovej dokumentácie pre investičné projekty. Dôležitým cieľom je podpora zamestnanosti v obci formou prípravy nezamestnaných na nové formy zamestnania, praktické programy cez ponuky zamestnávateľov pre nezamestnaných aj absolventov praxe.

2. Prioritná oblasť - Spoločenská

Jedným z definovaných cieľov stratégie obce Veľká nad Ipľom je vytvorenie kvalitného prostredia pre život. Samospráva má naplánované rôzne aktivity v spoločenskej oblasti. V obci je silné zastúpenie rómskych obyvateľov, čo prináša so sebou viac rodín – viac obyvateľov so sociálnymi, ekonomickými problémami a bežne sa stretávame u týchto občanov aj s negatívnymi sociálnymi javmi. Aj preto je jedným zo špecifických cieľov obce, aj rozvoj v sociálnej oblasti.

Obec pripravuje rôzne prostriedky na posilnenie komunitného života v obci, a to prostredníctvom neustáleho vylepšovania spoločenskej, športovej a kultúrnej infraštruktúry a služieb.

3. Prioritná oblasť – Environmentálna

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z Programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Medzi ciele obce

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

jednoznačne patrí vybudovanie skládky biologicky rozložiteľného odpadu, či zakúpenie zberného. Obec Veľká nad Ipľom bude podporovať aktivity zamerané najmä na predchádzanie vzniku komunálneho odpadu ako aj na aktivity zacielené na jeho ďalšie zhodnocovanie.

Záujmom samosprávy je motivácia obyvateľov podieľať sa na zmenách, ktoré povedú k udržateľnému, bezpečnejšiemu a zdravšiemu prostrediu vo svojom okolí. Výsadba zelene a starostlivosť o zelené verejné priestranstvá v obciach a mestách je kľúčové, pretože prispievajú k znižovaniu celkového znečistenia ovzdušia a úrovne smogu. V neposlednom rade zachytávajú vodu v krajine, pozitívne vplyvajú na celkový krajinný obraz obce a prispievajú k ekologickej stabilite územia.

PRIORITNÁ OBLASŤ	1. Hospodárska					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
1.1 Rozvoj technickej infraštruktúry	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry. Nedostatok investičného kapitálu a vlastných finančných zdrojov.		
		Spolupracujúci partneri	Štátne inštitúcie, vzdelávacie inštitúcie			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PRO		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Stratégia rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030,	Priamo a nepriamo podporujúce napĺňanie cieľov v danej oblasti	Ciele: 1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, návštevníci obce	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK, a ďalšie sektorové strategické dokumenty					
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Kapacita ČOV	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0 m ³	Podľa PD	áno
	Podiel LED svietidiel na verejnom osvetlení	Výsledok	Evidencia obecný úrad	75%	100%	áno
	Počet aktivít pre podporu cestovného ruchu vrátane budovania cyklotrás	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	3	áno
	Počet pripojených domácností na verejnú kanalizáciu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	302	áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
1.2 <i>Rekonštrukcie a modernizácia</i>	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva. Hospodárske a spoločenské dopady dlhodobej pandemickej situácie.		

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

cia verejných budov		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty, neziskové organizácie.	Nedostatok investičného kapitálu a vlastných finančných zdrojov.		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK, Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov danej oblasti	Ciele: 1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 3.2	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Občania obce, Podnikateľské subjekty, Návštevníci obce a turisti	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, zvýšenie bezpečnosti.
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných alebo zmodernizovaných	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	1	áno

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	ých verejných budov					
	Počet projektových dokumentácií	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
1.3 <i>Skvalitnenie dopravnej infraštruktúry</i>	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Chýbajúce chodníky Nebezpečné úseky ciest v obci. Pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry. Nedostatok investičného kapitálu a vlastných finančných zdrojov. Zníženie prašnosti		
		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty pôsobiace v obci			
		Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad
		Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina
						Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
		Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporujú napĺňanie cieľov danej oblasti	Ciele: 1.1, 1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 3.2	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Občania obce, Podnikateľské subjekty
						Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.
Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu						

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Dĺžka vybudovaných alebo zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0 m	podľa PD	áno
	Podiel zrekonštruovaných miestnych chodníkov na celkovej dĺžke	Výsledok	Evidencia obecný úrad	80 %	100%	áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
1.4 Rozvíjanie služieb v oblasti vzdelávania a zvyšovanie zamestnanosti	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, vyššia kúpyschopnosť obyvateľov, zvýšenie zamestnanosti. Hospodárske a spoločenské dopady dlhodobej pandemickej situácie. Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva, málo kvalifikovaných ľudí. Žiadne skúsenosti obyvateľstva s podnikaním. Narastajúca migrácia obyvateľstva za prácou mimo obce a mimo regiónu. Nízky záujem firiem investovať v menších obciach. Stagnujúci rozvoj podnikateľských aktivít.		
		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty pôsobiace v obci			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná	Priamo a nepriamo podporujúce napĺňanie cieľov	Ciele: 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2	Priama a nepriama podpora dosiahnutia cieľov	Občania obce, Podnikateľské subjekty	Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva. Zvýšenie zamestnanosti.

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	danej oblasti				
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet aktivít zameraných na zvýšenie vzdelanostnej úrovne	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	áno
	Počet zrealizovaných projektov na zvýšenie zamestnanosti	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	áno
	Zníženie PDU – podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie	Výsledok	ÚPSVaR	13,47 %	10,30 %	áno
PRIORITNÁ OBLASŤ	2. Spoločenská					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
2.1 Podpora služieb a infraštruktúry pre trávenie	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj obce vo všetkých smeroch. Možnosti spolufinancovania rozvojových aktivít zo zdrojov EÚ. Málo kultúrnych, spoločenských a športových aktivít.		
		Spolupracujúci partneri	Podnikateľské subjekty			

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

voľného času			y, nezisk ové organi zácie, rozvoj ové a konz ultačné agentú ry, štátne organi zácie, BBSK			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, Plán udržateľnej mobility BBSK, RIÚS BBK a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov v danej oblasti	Ciele: 2.2, 1.1, 1.2, 1.3, 3.2	Posilňuje napĺňanie daných cieľov	Obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, návštevníci obce	Zvýšenie životnej úrovne všetkých obyvateľov.
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	Počet nových alebo zrekonštruovaných prvkov infraštruktúry na zlepšenie komunitného života v obci	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	áno
	Počet zrealizovaných podujatí	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	35	áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
2.2 Rozvoj sociálnej starostlivo sti a podpora komunitného života	2023 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Slabo rozvinuté občianske a komunitné aktivity. Chýbajúce komunitné centrum. Budúcnosť obyvateľov a ich odkázanosť na sociálnu starostlivosť. Vysoký počet MRK.		
		Spolupracujúci partneri	Štátne organizácie, BBSK, Rozvojové a konzultačné agentúry			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Program Slovensko 2021 – 2027, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja BBSK, RIÚS BBK a ďalšie	Priamo a nepriamo podporuje napĺňanie cieľov danej oblasti	Ciele: 2.1, 1.3	Nepriamo podporuje naplnenie daných cieľov	Obyvatelia obce, návštevníci obce	Zvýšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti, zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	sektorové strategické dokumenty					
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet nových alebo vylepšených služieb v sociálnej oblasti	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	áno
PRIORITNÁ OBLASŤ	3. Environmentálna					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
3.1 Rozvoj odpadového hospodárstva	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Nedostatočná miera triedenia odpadu. Pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia infraštruktúry. Negatívne dopady klimatických zmien na poľnohospodárstvo, ale aj život obyvateľov.		
		Spolupracujúci partneri	Štátne podniky a organizácie, BBSK, Rozvojové a konzultačné agentúry			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PRO		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda - Ekologické Slovensko pre budúce generácie, Program Slovensko 2021 – 2027,	Priamo a nepriamo prispieva k naplneniu cieľov danej oblasti	Ciele: 3.2, 2.1, 1.1.	Nepriamo prispieva k naplneniu daných cieľov	Obyvatelia obce	Zdravšie životné prostredie

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025, Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a ďalšie sektorové strategické dokumenty					
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet aktivít zameraných na predchádzanie vzniku odpadu, prípravu na opätovné použitie a recykláciu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	2	áno
	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	Výsledok	Evidencia obecný úrad	47,87 %	65 %	áno
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHRSR		Väzba na výzvy, potenciálny, limity, problémy impulzy na ktoré špecifický cieľ reaguje		
3.2 <i>Znižovanie dôsledkov</i>	2024 - 2030	Hlavný partner	Obec Veľká nad Ipľom	Nedostatočná miera triedenia odpadu. Pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia infraštruktúry.		

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

zmeny klímy a ochrana ŽP		Spolupracujúci partneri	BBSK, Štátne podniky, Rozvojové a konzultačné agentúry	Negatívne dopady klimatických zmien na poľnohospodárstvo, ale aj život obyvateľov.		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Partnerská dohoda, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Program predchádzania vzniku odpadu SR na roky 2019 – 2025, Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a ďalšie sektorové strategické dokumenty	Priamo a nepriamo prispieva k naplneniu cieľov danej oblasti	Ciele: 3.1, 2.1, 1.3.	Nepriamo podporuje naplnenie daných cieľov	Obyvatelia obce	Zdravšie životné prostredie
	Indikátory viažu sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	Počet opatrení na zníženie dopadov zmeny klímy a ochranu životného prostredia	Výsledok	Evidencia obecný úrad	0	5	áno
--	---	----------	-----------------------	---	---	-----

3.4 Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PRO

Návrh jedného zo štyroch prístupov (ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva a stratégie úniku) je výstupom SWOT analýzy. Spravidla je strategický prístup kombináciou viacerých dimenzií stratégie. Stratégia môže byť v tomto zmysle založená na maximalizácii využitia vnútorných zdrojov (ako sú fyzické, nefyzické, alebo organizačné schopnosti, dopyt, jedinečnosť/nahradiťnosť, vhodnosť, trvácnosť), na využití spolupráce a deľby práce medzi partnerov, na zabezpečení udržateľnosti budovaním robustnosti, resp. rozvojom adaptačných schopností a flexibility v dynamicky sa meniacich a ťažko predvídateľných podmienkach, na prioritě uspokojovania dopytu, či na využití najnovších poznatkov, prístupov a technológií. V súčasnosti sa v rámci rôznych prístupov presadzujú integrované prístupy.

3.5 Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

P.č.	Názov	Záujem v konkrétnom projekte v rámci PHRSR	Vyhodnotenie, poznámky
1.	Obecný úrad Veľká nad Ipľom	Výkonný a administratívny orgán	
2.	Aktívni občania	Konzultačný a poradný orgán	
3.	Subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu v regióne	Zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu	
4.	Zamestnávateľia pôsobiaci v regióne	Spolupráca pri implementácii nástrojov v oblasti zamestnanosti a podnikateľského prostredia	
5.	Susedné obce z regiónu	Spolupráca pri implementácii nástrojov s presahom územia (infraštruktúra, cestovný ruch)	
6.	Rozvojové a konzultačné agentúry	Konzultácia možností získania nenávratných zdrojov pre implementáciu nástrojov.	

4. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie, postup pri implementácii PHRSR (rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra vrátane princípov, procesov a systému riadenia implementácie a riadenia rizík)

Nástroje (opatrenia/aktivity/investície/programy/projekty) na dosiahnutie špecifického cieľa

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

Špeci- fický cieľ	Nástroj/Aktivita/Projekt	Nositeľ projektu/zodpovednosť	Miesto	Časový harmonogram	Monitoring/ukazovatele	
1.1	Vybudovanie verejnej ČOV	Obec	Veľká nad Ipľom	2025 - 2030	Kapacita ČOV	
1.1	Vybudovanie verejnej kanalizácie	Obec	Veľká nad Ipľom	2025 - 2030	Počet pripojených domácností na verejnú kanalizáciu	
1.1	Rekonštrukcia verejného osvetlenia – výmena svietidiel	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2025	Podiel LED svietidiel na verejnom osvetlení	
1.1	Podpora cestovného ruchu	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet aktivít pre podporu cestovného ruchu vrátane budovania cyklotrás	
1.2	Rekonštrukcia a modernizácia budovy obecného úradu	Obec	Veľká nad Ipľom	2025 - 2030	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných alebo zmodernizovaných verejných budov	
1.2.	Rekonštrukcia budovy zbrojnice	Obec	Veľká nad Ipľom	2026 - 2030	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných alebo zmodernizovaných verejných budov	
1.2	Aktivity predprojektovej prípravy	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet projektových dokumentácií	
1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet vybudovaných, zrekonštruovaných a zmodernizovaných verejných budov	
1.3.	Obnova existujúcich chodníkov	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Podiel zrekonštruovaných miestnych chodníkov na celkovej dĺžke	
1.3.	Obnova miestnych komunikácií	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Dĺžka vybudovaných alebo zrekonštruovaných miestnych komunikácií	
1.4.	Podpora a realizácia vzdelávacích a motivačných programov	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet aktivít zameraných na zvýšenie vzdelanostnej úrovne	
1.4.	Tvorba prostredia pre podnikanie a investorov	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet zrealizovaných projektov na zvýšenie zamestnanosti Zníženie PDU – podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie	
1.4	Realizácia aktivít pre podporu zamestnanosti	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet zrealizovaných projektov na zvýšenie zamestnanosti	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

					Zníženie PDU – podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie	
2.1.	Vybudovanie komunitného centra	Obec	Veľká nad Ipľom	20226 - 2029	Počet nových alebo zrekonštruovaných prvkov infraštruktúry na zlepšenie komunitného života v obci	
2.1.	Realizácia športových, kultúrnych a spoločenských podujatí	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet zrealizovaných podujatí	
2.1.	Vybudovanie novej oddychovej zóny	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet nových prvkov infraštruktúry na zlepšenie komunitného života	
2.1	Modernizácia a budovanie detských ihrísk	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet nových prvkov infraštruktúry na zlepšenie komunitného života	
2.1	Podpora tradícií - vybudovanie obecného múzea	Obec	Veľká nad Ipľom	2026 - 2027	Počet nových prvkov infraštruktúry na zlepšenie komunitného života	
2.2	Zavedenie systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet nových alebo vylepšených služieb v sociálnej oblasti	
2.2	Vykonávanie terénnej sociálnej práce	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2029	Počet nových alebo vylepšených služieb v sociálnej oblasti	
2.3	Aktívne začlenenie rómskych komunít	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet nových alebo vylepšených služieb v sociálnej oblasti	
3.1	Aktivity na podporu triedenia KO	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	
3.1	Iné aktivity zamerané na predchádzanie vzniku odpadu, prípravu na opätovné použitie a recykláciu (napr. výmenné burzy)	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet aktivít zameraných na predchádzanie vzniku odpadu, prípravu na opätovné použitie a recykláciu Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	
3.1	Vybudovanie skládky BRO - dočasné úložisko	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	
3.1	Informačné a vzdelávacie aktivity v oblasti odpadového hospodárstva	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	zamerané na správne triedenie KO				
3.2.	Opatrenia na znižovanie dôsledkov zmeny klímy – napr. výsadba zelene v zastavanom území, zber dažďovej vody apod.	Obec	Veľká nad Ipľom	2024 - 2030	Počet opatrení na zníženie dopadov zmeny klímy a ochranu životného prostredia

4.2. Systém monitorovania a hodnotenia naplňania PHRSR

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v Programe rozvoja obce. Koordinátorom monitorovania je starosta obce. Úlohou koordinátora bude poslať jedenkrát ročne podkladové materiály a monitorovaciu správu vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov všetkým členom monitorovacieho výboru (v prípade obce Veľká nad Ipľom Obecnému zastupiteľstvu).

Výstupom bude monitorovacia správa obsahujúca návrh opatrení a aktualizácie PHRSR. Táto bude schvaľovaná obecným zastupiteľstvom. Opatrenia a aktualizácie schválené zastupiteľstvom sa stanú súčasťou Programu rozvoja obce.

Zákon 309/2014 Z. z. upravuje povinnosť obce predkladať Banskobystrickému samosprávnemu kraju správy o plnení Programu rozvoja obce – do 31. 5.

Názov indikátora/ mľp'nika/ ukazovateľ a efektívnosti	Spôsob monitorovania	Časové body monitorovania	Územná podrobnosť monitorovania	Zodpovednosť za monitoring
<i>Počet zrealizovaných projektov/nástrojov</i>	<i>Evidencia obce</i>	<i>31.12. v každom roku platnosti</i>	<i>Obec</i>	<i>Starosta obce</i>
<i>Miera plnenia ukazovateľov</i>	<i>Evidencia obce</i>	<i>31.12. v každom roku platnosti</i>	<i>Obec</i>	<i>Starosta obce</i>
<i>Výška preinvestovaných prostriedkov do nástrojov a opatrení</i>	<i>Evidencia obce</i>	<i>31.12. v každom roku platnosti</i>	<i>Obec</i>	<i>Starosta obce</i>

5. PLÁN VYUŽITIA/AKTIVIZÁCIE ZDROJOV VRÁTANE FINANČNÉHO PLÁNU

Plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie je jednou z kľúčových častí podrobného plánu implementácie stratégie. V rámci tejto časti sa stanovujú finančné, ľudské, priestorové, materiálne, prípadne iné zdroje, ktoré sú nevyhnutné pre implementáciu stratégie a zostaví sa plán ich nasadenia v procese implementácie PHRSR vrátane plánu využitia finančných zdrojov. Tieto plány identifikujú objemy finančných a iných zdrojov a alokujú ich podľa účelu, času a miesta ich využitia. Obec Veľká nad Ipľom plánuje na svoje aktivity využiť vlastné zdroje z obecného rozpočtu v kombinácii s možnosťami financovania zo štrukturálnych fondov, fondov Európskej únie a štátnych fondov. V súčasnosti môže obec žiadať o nenávratné finančné prostriedky z Operačného programu Slovensko (Programové obdobie 2021 – 2027), ďalej z Plánu obnovy a odolnosti, ktorého cieľom je podporiť reformy a investície pomáhajúce Slovensku dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ (do roku 2026).

Zdroje finančného zabezpečenia*:

- a. Verejné zdroje:
 - štátny rozpočet,
 - štátne účelové fondy (Environmentálny fond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond), - rozpočet vyšších územných celkov (VÚC),
 - rozpočet obce.
- b. Iné zdroje:
 - prostriedky fyzických osôb,
 - prostriedky právnických osôb,
 - úvery,
 - príspevky medzinárodných organizácií,
 - iné prostriedky.
- c. Doplňkové zdroje finančného zabezpečenia – finančné prostriedky z Európskej únie (Programové obdobie 2021-2027, Operačný program Slovensko)

Identifikátor		Rok			Predpokladané investície spolu	Zdroje finančného zabezpečenia *
		N	N+1	N+2		
		%	%	%	EUR	
Špecifický cieľ						
1.1 Rozvoj technickej infraštruktúry						
Aktivita	Vybudovanie ČOV			100%	1 500 000	a, c
Aktivita	Vybudovanie verejnej kanalizácie			100%	4 000 000	a, c
Špecifický cieľ						
1.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejných budov						
Aktivita	Rekonštrukcia verejného osvetlenia –		100 %		Podľa PD	a, b, c

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

	<i>výmena svietidiel</i>					
<i>Aktivita</i>	<i>Podpora cestovného ruchu</i>	<i>25%</i>	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>Podľa potreby</i>	
<i>Aktivita</i>	<i>Rekonštrukcia a modernizácia budovy Obecného úradu</i>	<i>50%</i>	<i>50%</i>		<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Rekonštrukcia budovy zbrojnice</i>		<i>50%</i>	<i>50%</i>	<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	
<i>Aktivita</i>	<i>Aktivity predprojektovej prípravy</i>	<i>50%</i>	<i>50%</i>		<i>10 000 EUR</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok</i>			<i>100%</i>	<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
Špecifický cieľ 1.3 Skvalitnenie dopravnej infraštruktúry						
<i>Aktivita</i>	<i>Obnova existujúcich chodníkov</i>	<i>50%</i>	<i>50%</i>		<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Obnova miestnych komunikácií</i>		<i>50%</i>	<i>50%</i>	<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
Špecifický cieľ 1.4 Rozvíjanie služieb v oblasti vzdelávania a zvyšovanie zamestnanosti						
<i>Aktivita</i>	<i>Podpora a realizácia vzdelávacích a motivačných programov</i>	<i>75%</i>	<i>25%</i>		<i>1 000EUR</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Tvorba prostredia pre podnikanie a investorov</i>	<i>50%</i>	<i>25%</i>	<i>25%</i>	<i>Podľa potreby</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Realizácia aktivít pre podporu zamestnanosti</i>	<i>45%</i>	<i>45%</i>	<i>10%</i>	<i>128 525,49 EUR</i>	<i>c</i>
Špecifický cieľ 2.1 Podpora služieb a infraštruktúry pre trávenie voľného času						
<i>Aktivita</i>	<i>Vybudovanie komunitného centra</i>			<i>100%</i>	<i>20 000EUR</i>	<i>a, b, c</i>

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

<i>Aktivita</i>	<i>Realizácia športových, kultúrnych a spoločenských podujatí</i>	25%	25%	50%	50 000 EUR	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Vybudovanie novej oddychovej zóny</i>			100%	<i>Podľa rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Modernizácia a budovanie detských ihrísk</i>	50%	50%		<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Podpora tradícií – vybudovanie obecného múzea</i>		100%		25 000 EUR	<i>a, b, c</i>
Špecifický cieľ 2.2 Rozvoj sociálnej starostlivosti a podpora komunitného života						
<i>Aktivita</i>	<i>Zavedenie systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba</i>		50%	50%	<i>Podľa potreby</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Vykonávanie terénnej sociálnej práce</i>	25%	25%	50%	25 000 EUR	<i>a, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Aktívne začlenenie rómskych komunít</i>	45%	45%	10%	128 525,49 EUR	<i>c</i>
Špecifický cieľ 3.1 Rozvoj odpadového hospodárstva						
<i>Aktivita</i>	<i>Aktivity na podporu triedenia KO</i>	25%	25%	50%	<i>Podľa potreby</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Iné aktivity zamerané na predchádzanie vzniku odpadu, prípravu na opätovné použitie a recykláciu (napr. výmenné burzy)</i>	25%	25%	50%	5 000 EUR	<i>a, b, c</i>

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

<i>Aktivita</i>	<i>Vybudovanie skládky BRO - dočasné úložisko</i>			<i>100%</i>	<i>Podľa stavebného rozpočtu</i>	<i>a, b, c</i>
<i>Aktivita</i>	<i>Informačné a vzdelávacie aktivity v oblasti odpadového hospodárstva zamerané na správne triedenie KO</i>	<i>75%</i>	<i>10%</i>	<i>15%</i>	<i>2 500 EUR</i>	<i>a, b, c</i>
Špecifický cieľ 3.2 Znižovanie dôsledkov zmeny klímy a ochrana ŽP						
<i>Aktivita</i>	<i>Opatrenia na znižovanie dôsledkov zmeny klímy – napr. výsadba zelene v zastavanom území, zber dažďovej vody apod.</i>	<i>25%</i>	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>10 000 EUR</i>	<i>a, b, c</i>
6. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA						
Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrenia	
Finančné	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Vysoká	Nedostatok finančných zdrojov na implementáciu	Aktivita obce v oblasti aktivít regionálneho rozvoja, aktívne vyhľadávanie možností nenávratného financovania	Starosta obce	
Dosiahnutia a merateľných ukazovateľov	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Stredná	Nedosiahnutia a stanovených hodnôt merateľných ukazovateľov	Reálne stanovenie plánovaných hodnôt	Starosta obce	
Legislatívne	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Stredná	Prekážka v aktuálnej platnej legislatíve pri	Analýza legislatívy pred	Starosta obce	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

			implementáci i	prípravou programu	
Personálne	Prioritná oblasť 1, 2, 3	Nízka	Nedostatok personálnych kapacít na implementáci u	Analýza trhu práce, expertov, partnerov	Starosta obce

7. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

V systéme riadenia implementácie PHRSR musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie stratégie, ako aj pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie. V základnej riadiacej štruktúre implementácie stratégie sú diferencované orgány s riadiacou, výkonnou a kontrolnou funkciou. Jednotlivým orgánom riadiacej štruktúry je stanovená ich úloha, právomoci a zodpovednosti. V rámci riadiacej štruktúry implementácie PHRSR využívajú štruktúry spolupráce, ktoré sa osvedčili vo fáze tvorby PHRSR, aby sa zabezpečila kontinuita strategického plánovania.

Názov štruktúry kontroly implement ácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR			
<i>Zastupiteľs tvo</i>	Schvaľovanie PHRSR, prehodnocovanie potreby jeho aktualizácie, monitoring, tvorba projektových zámerov			
<i>Iné stále orgány, kontroly, riadenia a koordinác ie v území</i>	Kontrolór obce – kontrola plnenia cieľov, kontrola súladu rozpočtu s PHRSR Veľká nad Ipľom			
Názov štruktúry riadenia implement ácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov	
<i>Riadiaci výbor</i>	Starosta a obecné zastupiteľstvo	Rozhoduje, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne 1 krát štvrťročne. Každý člen by mal mať kompetenciu prijat' rozhodnutie a mal by zohrávať významnú úlohu v živote obce tak, aby mohol intervenovať pri realizácii a riešiť vznikajúce problémy.	
Názov výkonnej štruktúry v processe	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov	

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

implementácie PHRSR		implementácii PHRSR	
Koordinátor tvorby stratégie	Ing. Milan Haluška SMARTIM, s.r.o.	Na základe aktuálnej metodiky a platnej legislatívy koordinuje proces tvorby dokumentu PHRSR a spracováva dokument	Usmerňuje a koordinuje činnosti, aby proces aj výstup boli v súlade s aktuálnou metodikou a platnou legislatívou
Tím pre koordináciu implementácie	Starosta obce, Obecný úrad Veľká nad Ipľom – administratíva	Podieľajú sa na realizácii jednotlivých nástrojov a monitoringu PHRSR. Spracujú hodnotiacu správu. Poskytujú technickú a administratívnu podporu procesom.	Podporná štruktúra pre ostatné štruktúry v procese prípravy a realizácie PHRSR. Dodáva informácie pre potreby implementácie a hodnotenia PHRSR.

8. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Program rozvoja obce je program na najnižšom stupni verejnej správy, preto z neho nevyplývajú žiadne odporúčania na nižšie úrovne strategického riadenia

Pri spracovaní PHRSR Veľká nad Ipľom sa vychádzalo zo strategických dokumentov na nadradených úrovniach, ktoré boli zohľadnené. Žiadame, aby sa pri aktualizácii strategických dokumentov prihliadalo na prijaté PHRSR na najnižších úrovniach, nakoľko tieto sú ľuďom najbližšie.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

- a. *Obecný úrad Veľká nad Ipľom – výkonný orgán, administratívny orgán. Požaduje sa aby vytváral technické a administratívne zázemie pre implementáciu a monitoring PHRSR*
- b. *Aktívni občania - konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR. Požaduje a očakáva sa podávanie pripomienok a návrhov k realizácii PHRSR počas jeho implementácie. Zároveň sa požaduje aktívny prístup pri realizácii jednotlivých nástrojov.*
- c. *Subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu v regióne – zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu. Požaduje poradenstvo a spolupráca aj počas implementačnej fázy.*
- d. *Rozvojové a konzultačné agentúry – konzultácia možností získania nenávratných zdrojov pre implementáciu nástrojov. Očakáva sa aktívna spolupráca a výmena informácií najmä v oblasti možností získavania nenávratných zdrojov.*
- e. *Zamestnávateľia pôsobiace v regióne – Očakáva sa najmä spolupráca pri implementácii nástrojov v oblasti zamestnanosti a podnikateľského prostredia.*
- f. *Susedné obce z regiónu – Očakáva sa najmä spolupráca pri implementácii nástrojov s presahom územia (infraštruktúra, cestovný ruch)*

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom

- g. *Orgány štátnej správy a regionálnej samosprávy – Očakáva sa spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov. Očakáva sa tiež profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach.*

8.3. Záverečná správa

Program rozvoja obce Veľká nad Ipľom nie je statický, práve naopak ide o živý dokument. Jeho realizácia musí byť spoľahlivo sledovaná. Vzhľadom na to, že tento strategický dokument vznikol v období poznačenom rozsiahlou pandémiou ochorenia Covid-19 a vojnou na Ukrajine, pričom dopady týchto udalostí, či už ekonomické alebo sociálne, môžeme len odhadovať, je jednoznačné, že PHRSR Veľká nad Ipľom musí byť podľa potreby doplňovaný a aktualizovaný. Neistota, ktorú obec prežíva sústreďuje prioritu na základné samosprávne funkcie, nechceme však, aby rozvojové a investičné priority stagnovali.

Pri aktualizáciách je dôležité, aby bolo zachované smerovanie načrtnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe konsenzu s využitím zapojenia širokej verejnosti. V prípade, ak vznikne nová spoločenská potreba, objavia sa „nové projekty“, mali by prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania. Až následne by mali byť zaradené do aktualizovaného programu. Je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby prispeli svojim dielom k tomu, aby nástroje (projekty) v rámci jednotlivých prioritných oblastí boli zrealizované.

9. VYUŽITÉ LITERÁRNE ZDROJE A INÉ ZDROJE

Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja v. 1.0.4.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľká nad Ipľom 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2022

Štúdia uskutočniteľnosti trás k turistickým atraktivitám v regióne destinácie Turistický Novohrad a Podpoľanie

VÝROSTOVÁ, Eva, 2010. Regionálna ekonomika a rozvoj. Bratislava: IURA Edition. ISBN 978-80-8078-361-7

www.beiss.sk

www.oma.sk

<https://www.velkanadipлом.sk/>

www.upsvr.gov.sk

<https://zbgis.skgeodesy.sk/>

<http://datacube.statistics.sk/>

www.statistics.sk

10. PRÍLOHY

1. Vzor monitorovacej správy

Obec Veľká nad Ipľom, Obecný úrad
Veľká nad Ipľom č. 86, 985 32 Veľká nad Ipľom